

פרק 8 – צמצום בהשתכרות

תוכן עניינים

4	פרק 8 : צמצום בהשתכרות
4	פרק 8.1 צמצום בהשתכרות – כללי
4	8.1.1 כללי
5	8.1.2 החלת תקנות הצמצום שלפי תיקון 50 לחוק
5	8.2 הגדרות והבהרות לעניין תקנות הצמצום
5	8.2.1 הפקודה
5	8.2.2 עובד שכיר
5	8.2.3 עובד עצמאי
5	8.2.4 הכנסה מעבודה
5	8.2.5 הכנסה ממשלח יד
6	8.2.6 רבעון
6	8.2.7 שנת מס
6	8.2.8 השכר הממוצע
6	8.2.9 שכר ממוצע לגמלאות
6	8.2.10 תאריך קובע
7	8.2.11 תקופה קובעת
7	8.2.12 הכנסה קובעת
7	8.2.13 הכנסה לאחר תאריך קובע
7	8.3 שיטת חישוב הצמצום
7	8.3.1 כללי
8	8.3.2 חישוב צמצום וקביעת תאריך קובע משוער
8	8.3.3 איסור עיגול
9	8.4 חישוב צמצום לעובד שכיר
9	8.4.1 תקופה קובעת והכנסה קובעת לעובד שכיר
9	8.4.1.1 הנחיות לבחירת שני רבעונים (=התקופה הקובעת)
10	8.4.1.2 בחירת רבעונים בתביעות שוטרים
10	8.4.2 הכנסה לאחר התאריך הקובע
10	8.4.3 ההכנסה מעבודה המובאת בחשבון
11	8.4.3.1 דמי מחלה בחישוב הצמצום
11	8.4.3.2 ייחוס תשלום המשולם בחודש שלאחר החודש עבורו הוא מגיע
11	8.4.3.3 פריסת תשלום נוסף לענין הגדרת שכר חודשי
15	8.4.3.4 הכנסה מעבודה שהופקה בחו"ל ע"י תושב ישראל
15	8.4.3.5 הכנסות עולה שהופקה בחוץ לארץ

15	8.4.4 הצבת נתונים וחישוב צמצום לעובד שכיר דוגמאות
17	דוגמאות לרישום 18 חודשים לעניין תקופה קובעת לשכיר
23	8.5 חישוב צמצום לעובד עצמאי
23	8.5.1 עובד עצמאי- הגדרה, רישום ושינויים
23	8.5.1.1 העברת עסק לבן משפחה ללא תמורה
23	8.5.1.2 ייחוס הכנסה שלאחר שינוי שומה/מקדמות
23	8.5.1.3 שינוי "בסיס" ובדיקה מחדש
24	8.5.2.1 הכנסת עולה שהופקה בחו"ל
24	8.5.3 הנחיות לבחירת "תקופה קובעת" לעובד עצמאי
24	8.5.4 הכנסה ממשלח יד לאחר התאריך הקובע
25	8.5.4.1 קביעת ההכנסה בשנה בה חל התאריך הקובע
25	8.5.4.2 קביעת ההכנסה בשנים שלאחר השנה בה חל התאריך הקובע
26	8.5.4.3 קביעת ההכנסה בשנה השוטפת
26	8.5.4.4 חישוב ההכנסה החודשית לשנה בה הסווג כעצמאי הוא בחלק מהשנה בלבד
26	8.5.5 הצבת נתונים וחישוב צמצום לעצמאי
30	8.6 חישוב צמצום לשכיר ועצמאי
30	8.6.1 הגדרת שכיר ועצמאי
30	8.6.2 תקופה קובעת והכנסה קובעת לשכיר+ עצמאי
30	8.6.3 הכנסה מעבודה ומשלח יד לאחר התאריך הקובע
31	8.6.4 הצבת נתונים – דוגמא
33	8.7 זקיפת הכנסה במקריים מיוחדים (תקנה 6)
33	8.7.1 כללי
33	8.7.2 נסיבות לחישוב צמצום לפי תקנה 6
33	8.7.3 הכנסה קובעת לפי רמת השכלה
35	8.7.3.1 שינוי ברמת השכלה אחרי תאריך קובע, והכנסה לפי תקנה 6
35	8.8 מקסימום הכנסה (תקנה 9)
35	8.8.1 מקסימום הכנסה – כללי
36	8.8.1.1 אופן חישוב הכנסה קובעת מקסימלית לעובד שכיר
36	8.9 חישוב צמצום לחברי קיבוץ ומושב שיתופי
36	8.9.1 כללי
36	8.9.2 שיטת חישוב
37	8.9.2.1 עבודה לצורכי שיקום/ השגחה
37	8.9.3 חישוב צמצום חבר קיבוץ/ מושב שיתופי שיש לו גם הכנסה כעובד שכיר

37	8.10 סדר הפעולות בקביעת שיעור הצמצום
39	8.11 סווג מבוטחים וקביעת בסיס לדמי ביטוח
39	8.11.1 כללי
39	8.11.1.1 שינוי סוג מבוטח
39	8.11.1.2 שכירים ולא שכירים – אפיונים בסיסיים
40	לוח 1 : סוגי מאפיינים והערות
40	8.11.2 סווגים ראשיים- שכיר, עצמאי, וסוג 29
41	8.11.3 הבסיס לחישוב דמ"ב ול"לא שכיר" כללי
42	8.11.3.1 שינוי בסיס/מקדמות לדמ"ב
42	8.11.3.2 הכנת מינימום ומקסימום לחיוב בדמי ביטוח
42	8.11.4 שיעורי דמי הביטוח (לסוגים ראשיים)
43	לוח מספר 2 סווג מבוטחים
43	8.11.2 סווגים ראשיים-שכיר, עצמאי, וסוג 29
46	8.12 שיוך הכנסות וקריאת בקורת גביה
46	8.12.1 כללי
46	8.12.1.1 נוהל פניה למחלקת הגביה
46	8.12.2 קריאת סעיף ח' בבקרת הגביה- כללי
47	8.12.2.1 הטור "שנת הביטוח"
47	8.12.2.2 הטור "סוג מבוטח"
47	8.12.2.3 הטור מ"תאריך"
47	8.12.2.4 הטור "הבסיס לגביה"
48	8.12.2.5 בסיס רבעוני לגביה ושינוי סוג ביטוח
49	8.12.2.6 טור "המקור"
50	8.12.3 בקורת גביה- סעיף ט'
52	8.12.4.1 מסך 3 של הדוגמא לרישום בקורת גביה שלעיל
52	8.12.4.2 הבהרות לדוגמת בקורת הגביה שלעיל ולמסך 3 בקובץ גל"ש
53	8.12.5.1 שוך הכנסה בחישוב צמצום לעצמאי – כללי
53	8.12.5.1 שיוך הכנסה לחישוב צמצום עד 1984 (תקנה 5(ב) לתקנות הצמצום) ...
5	8.12.5.2 בסיס לדמ"ב, וקביעת הכנסה ל"צמצום" ל – 1984/5 ו1985/6 – תקנה 5
53	8.12.5.2 (א) לתקנות הצמצום)
54	8.12.5.3 חישוב הכנסה ל- 1983/4 לחישוב הצמצום
55	8.12.6 סעיפים י'-יא' בטופס ביקורת גביה
55	8.12.6.1 עסק המבוטח – סעיף י'
55	8.12.6.2 פרטי בן זוג וחלוקת הכנסות – סעיף יא'

פרק 8 : צמצום בהשתכרות

פרק 8.1 צמצום בהשתכרות – כללי

8.1.1 כללי

תנאי הכרחי לכך שתתקיים בתובע הגדרת "נכה" כמשמעה בסעיף 195 לחוק מחייב כי יתקיים בו אחד משני אלה:

1. כתוצאה מליקוי אינו משתכר סכום השווה ל- 25% מהשכר הממוצע.
2. השתכרותו בפועל צומצמה עקב ליקוי, בבת אחת או בהדרגה, ב-50% או יותר.

הכללים לצורך הקביעה אם מתקיים תנאי הצמצום בהשתכרות מעוגנים בתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח נכות) (צמצום בהשתכרות – התשמ"ד 1984), להלן – **תקנות הצמצום**. תקנות אלה הופעלו החל מ- 1.4.84 במסגרת תיקון 50 לחוק, והן מחליפות את תקנות הצמצום בהשתכרות שהיו בתוקף עד למועד זה (פרוט ראה בהוראה 8.1.2 להלן).

בפועל מתייחסות תקנות הצמצום לקבוצות המבוטחים הבאות:

1. מי שהיו לו הכנסות מעבודה (עובד שכיר) ו/או הכנסות ממשלח ד (עובד עצמאי) לפני התאריך הקובע ולאחריו. (לענין "תאריך קובע" ראה הוראה 8.2.10 להלן).
2. מי שהיו לו הכנסות כאמור בסעיף 1 לעיל רק לאחר התאריך הקובע.
3. לחברי קיבוץ וחברי מושב שיתופי. לגביהם נקבע בתקנה 8 לתקנות הנ"ל, כי המודד לקביעת שיעור הצמצום יהיה מספר שעות עבודה ביום. בהעדר הכנסות מהשתכרות כאמור למעלה, מהוות שעות העבודה מודד חילופי למודד הכנסות.

שיטת חישוב הצמצום בהשתכרות מבוססת בתקנות אלה על ההשוואה בין ההכנסה בתקופה שלפני התאריך הקובע כאחוז מהשכר הממוצע (= "ההכנסה הקובעת"), לבין ההכנסה לאחר התאריך הקובע כאחוז מהשכר הממוצע. כאשר היחס בין שני שעורים אלה שווה או קטן מ-50% מתקיים בתובע תנאי הצמצום בהשתכרות.

יודגש כי בנסיבות בהן ההכנסה אחרי התאריך הקובע אינה עולה על 25% מהשכר הממוצע, מתקיים בתובע תנאי ההשתכרות בפועל שהגדרת נכה כמשמעו בסעיף 195 לחוק.

8.1.2 החלת תקנות הצמצום שלפי תיקון 50 לחוק

הפעלת תקנות הצמצום שלפי תיקון 50 לחוק והחלתן על אוכלוסיית הנכים שנבדקה עפ"י "ההוראות הקודמות" – חייבה לקבוע מחדש לצורך חישוב הצמצום הן את מעמדו הביטוחי של התובע והן את ההכנסה הקובעת. הדברים אמורים הן במי שנבדק במסגרת תום דרגה זמנית, והן במי שנבדק במסגרת תקנות בדיקה מחדש ובמסגרת תקנה 5 להוראות המעבר.

יצוין כי הן הסווג הביטוחי והן ההכנסה הקובעת כפי שנקבעו עפ"י ההוראות הקודמות אינם בהכרח תקפים עפ"י ההוראות החדשות. פרוט נוסף ראה בפרק 14 הדין בתקנה 5 להוראות המעבר.

8.2 הגדרות והבהרות לעניין תקנות הצמצום

8.2.1 הפקודה

"הפקודה" – פקודת מס הכנסה (תקנה 1 לתקנות הצמצום) (ראה נספח מס' 1 בפרק 7 לעיל)

8.2.2 עובד שכיר

עובד שכיר – כמשמעו בסעיף 1 לחוק. פרוט נוסף ראה הוראה 8.11.2 להלן, לענין סווג מבוטחים.

8.2.3 עובד עצמאי

"עובד עצמאי" – כמשמעו בסעיף 1 לחוק. פרוט, נוסף ראה הוראה 8.11.2 להלן, לענין סווג מבוטחים.

8.2.4 הכנסה מעבודה

"הכנסה מעבודה" – הכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2 (2) לפקודת מס הכנסה – (תקנה 1 לתקנות הצמצום). (פירוט נוסף ראה בפרק 7 – "הוראה 7.5.1, וכן ב"ביקורת גביה" להלן).

8.2.5 הכנסה ממשלח יד

"הכנסה ממשלח יד" – הכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2 (1) ו(8) לפקודת מס הכנסה, ששימשה יסוד לתשלום דמי הביטוח לפי סעיף 164 לחוק – (תקנה 1 לתקנות הצמצום). (פירוט נוסף ראה בפרק 7 – "הוראה 7.5.1, וכן ב"ביקורת גבייה" להלן).

הערה: הבהרות באשר לאופן התייחסות להכנסות ממשלח יד בשנות הכספים 1984 ו-1985 (תקנה 5 (א) לתקנות הצמצום), ולגבי הכנסות כאמור בשנים שקדמו לשנת 1984 (תקנה 5 (ב) לתקנות הנ"ל) ראה הוראות 8.12.5.1 ו-8.12.5.2 – "בקורת גבייה" להלן.

8.2.6 רבעון

"רבעון" – תקופת רבע שנה שתחילתה ב-1 בחודשים ינואר, אפריל, יולי או אוקטובר (תקנה 1 לתקנות הצמצום).

8.2.7 שנת מס

"שנת מס" – כמשמעותה בפקודת מס הכנסה (סעיף 1 לחוק). שנת מס היא בת 12 חודשים ותחילתה ב-1 בינואר של כל שנה.

הערה: עד 31.3.86 הייתה בתוקף ההגדרה "שנת כספים", שהתייחסה לשנה בת 12 חודשים שתחילתה באפריל של כל שנה וסיומה בחודש מרץ בשנה שלאחריה.

החל מ-1.4.86 הוחלפה "שנת כספים" ב"שנת מס".

שנת 1986 – בהיותה שנת מעבר – הייתה בת 9 חודשים בלבד מ-4.86-12.86 (כולל).

8.2.8 השכר הממוצע

"השכר הממוצע" – כמשמעותו בסעיף 1 לחוק (תקנה 1 לתקנות הנ"ל). השכר הממוצע מתעדכן ב-1 בינואר של כל שנת מס, ואם חל פיצוי לאחר מכן ב-1 בחודש שבו חל הפיצוי. ("פיצוי" – כמשמעו בסעיף 1 לחוק, כגון תשלום תוספת יוקר, וכו').

8.2.9 שכר ממוצע לגמלאות

שכר ממוצע לגמלאות נקבע מעת לעת לפי הצורך וזאת עפ"י הסכם עם האוצר מכח סעיף 200 לחוק. יעדו – העלאת רמת הגמלאות. בתקופות בהן מחושב שכר ממוצע לגמלאות יחושב לפיו שיעור הצמצום בהשתכרות. ראה הערה והפניות כאמור בהגדרת השכר הממוצע לעיל.

8.2.10 תאריך קובע

"התאריך הקובע" – כמשמעותו בסעיף 195 לחוק (תקנה 1 לתקנות הנ"ל). לתשומת לב:

- א. קביעת תאריך קובע אפשרית רק אם מתקיים רצף של 90 ימים בהם הכנסת המבוטח מעבודה או ממשלח יד אינה עולה על 25% מהשכר הממוצע, או שהכנסתו זו צומצמה ב-50% לפחות.
- ב. לא ייקבע תאריך קובע קודם ל-36 חודשים לפני הגשת התביעה.
- ג. לא ייקבע תאריך קובע כל עוד לא מתקיים סף רפואי מזכה : 40% (פירוט ראה פרק נכות רפואית).
- ד. לצורך חישוב הצמצום יש לקבוע בשלב ראשון תאריך קובע **משוער** – פרוט ראה בהוראה 8.3.2 להלן.

8.2.11 תקופה קובעת

תקופה קובעת היא תקופת זמן מוגדרת לפני התאריך הקובע כמשמעותה בתקנה 3 לתקנות הצמצום. הכנסות התובע מעבודה או ממשלח יד שהופקו בתקופה זו משמות לחישוב הצמצום בהשתכרות. פרוט ראה להלן הוראות: 8.4.1, 8.5.2, 8.6.2 – לפי הענין.

8.2.12 הכנסה קובעת

ההכנסה מעבודה או ממשלח יד "בתקופה הקובעת" המחושבת באחוזים מהשכר הממוצע כפי שהיה בתוקף באותה תקופה (היינו, בתקופה בה היא הופקה) (תקנה 2 (1) לתקנות הצמצום).

8.2.13 הכנסה לאחר תאריך קובע

ההכנסה החודשית מעבודה או ממשלח יד לאחר התאריך הקובע המחושבת באחוזים מהשכר הממוצע כפי שהיה בתוקף באותה תקופה (היינו, בתקופה בה היא הופקה) (תקנה 2 (2) לתקנות הצמצום)

8.3 שיטת חישוב הצמצום

8.3.1 כללי

שיטת חישוב הצמצום מבוססת כאמור לעיל על היחס בין הכנסת התובע מהשכר הממוצע אחרי התאריך הקובע (= "הכנסה אחרי תאריך קובע") ובין הכנסתו כאחוז מהשכר הממוצע לפני התאריך הקובע ("הכנסה קובעת"). (תקנה 2 (2) ו-2 (3) לתקנות הצמצום).

חישוב ההכנסה כאחוז מהשכר הממוצע מאפשר השוואת ערכן הריאלי של ההכנסות בתקופות השונות

נוסחת חישוב הצמצום היא כלהלן (תקנה 2 (3) :

100 x הכנסה לאחר התאריך הקובע

$$\text{שיעור הצמצום} = \frac{\text{הכנסה קובעת}}{\text{-----}} - 100$$

1. חלק ראשון (100) של האיבר במשוואה מבטא השתכרות מלאה.
2. בהמשך המשוואה נקבעת "ההכנסה אחרי התאריך הקובע" כאחוז "מההכנסה הקובעת" – היינו, נקבע איזה חלק מהוה הכנסת התובע אחרי התאריך הקובע (כשהיא מחושבת באחוזים מהשכר הממוצע), בהשוואה להכנסתו לפני התאריך הקובע (כשהיא מחושבת באחוזים מהשכר הממוצע).
3. שיעור הצמצום הוא הפרש בין השתכרות מלאה (100%) ובין האמור בסעיף 2 לעיל.

דוגמא:

הכנסות התובע לפני התאריך הקובע היו בשיעור 2005 מהשכר הממוצע. הכנסותיו לאחר התאריך הקובע הן בשיעור 50% מהשכר הממוצע. חישוב הצמצום הוא כלהלן:

$$100 \times 50$$
$$100 - \frac{\text{-----}}{200} = 75\%$$

הצמצום בהשתכרות הוא אפוא בשיעור 75%.

8.3.2 חישוב צמצום וקביעת תאריך קובע משוער

כאמור לעיל נערך חישוב הצמצום בהתייחס לתאריך הקובע. הואיל ותאריך קובע סופי מתגבש בהדרגה לאחר שמתברר כי מתקיימים כל התנאים המרכיבים אותו (פרוט לענין זה ראה בפרק 4 בתדריך זה), לפיכך בפועל מחושב הצמצום בהשתכרות לגבי תאריך קובע משוער.

היה ולא נמצאו 50% לפחות של צמצום בהשתכרות במשך 90 ימים רצופים לגבי התאריך הקובע המשוער הראשון שנבדק, נשללת האפשרות לקבוע תאריך קובע לאותו מועד ויש לבחון האפשרות להיווצרות תאריך קובע במועד אחר. פרוט נוסף ראה בדוגמאות שהוראות 8.4.4 ו-8.5.5 להלן.

8.3.3 איסור עיגול

כאמור בסעיף 127 כא' (2) לחוק, צמצום בהשתכרות לענין הגדרת נכה הוא בשיעור 50% לפחות.

בהעדר הוראה אחרת חוק, לא ניתן להשתמש לענין חישוב הצמצום בכללי העיגול. לפיכך, אם נמצא למשל כי שיעור הצמצום הוא 49.6% אין לעגלו כלפי מעלה ואין לראותו כ- 50%.

8.4 חישוב צמצום לעובד שכיר

8.4.1 תקופה קובעת והכנסה קובעת לעובד שכיר

התקופה הקובעת למי שהיה עובד שכיר לפני התאריך הקובע היא שני רבעונים מתוך 18 החודשים הרצופים שקדמו לתאריך הקובע (תקנה 3 (1) לתקנות הצמצום).

ההכנסה הקובעת למי שהיה עובד שכיר כאמור – היא ממוצע הכנסתו מעבודה כאחוז מהשכר הממוצע, בשני הרבעונים הנ"ל. ("הכנסה מעבודה" – ראה הוראה 8.4.3 להלן).

חישוב ההכנסה הקובעת הוא אפוא להלן:

$$\frac{100\% \text{ אהכנסה ברבעון I}}{\text{שכ"מ ברבעון I}} + \frac{100\% \text{ אהכנסה ברבעון II}}{\text{שכ"מ ברבעון II}} : 2 = \text{"הכנסה קובעת"} :$$

הערה: "ההכנסה הקובעת" תקבע עפ"י האמור לעיל ובכפוף לזקיפת הכנסה והכנסת מקסימום שלענין תקנות הצמצום, כמפורט בהוראות 8.7 ו-8.8 להלן.

8.4.1.1 הנחיות לבחירת שני רבעונים (=התקופה הקובעת)

בבחירת הרבעונים על פיהם תקבע ההכנסה הקובעת יש להתחשב באמור להלן:

1. 18 החודשים מהם ייבחרו 2 הרבעונים חייבים להיות חודשים קלנדריים מלאים, רצופים, ובתכוף לתאריך הקובע (ראה דוגמא להלן).
2. רבעון שיבחר חייב להיות רבעון מלא – היינו כל 3 חודשי הרבעון חייבים להיכלל ב-18 החודשים שקדמו לתאריך הקובע.
3. רבעון מלא, שרק חלק ממנו יש הכנסות מעבודה יוכל להיבחר כאחד מ-2 הרבעונים לפיהם תחושב ההכנסה הקובעת.
4. שני הרבעונים שייבחרו אינם בהכרח רצופים או בתכוף לתאריך הקובע.

5. מבין הרבעונים הרלוונטיים יש לבחור את שני הרבעונים בהם ההכנסה מעבודה בהשוואה לשכר הממוצע היא הגבוהה ביותר.
6. החודש בו חל התאריך הקובע לא יובא במניין 18 החודשים שקדמו לתאריך הקובע. מכאן גם שהרבעון בו חל התאריך הקובע לא יוכל להיבחר כאחד מ-2 הרבעונים של התקופה הקובעת.
- לדוגמא :** תאריך קובע חל ב-1.9.91 שני הרבעונים ייבחרו מתוך התקופה 1.3.90 עד 31.8.91 (18 חודשים שקדמו לתאריך הקובע). החודשים 3/90, 7/91 ו-8/91 הינם חלקי רבעון ולא יוכלו להימנות על שני הרבעונים שיבחרו.
- שני הרבעונים בהם ההכנסה כאחוז מהשכר הממוצע היא הגבוהה ביותר ייבחרו אפוא מהרבעונים הבאים: 6-4/91 ; 1-3/91 ; 10-12/90 ; 7-9/90 ; 4-6/90

8.4.1.2 בחירת רבעונים בתביעות שוטרים

- מאחר ושכר השוטרים במשטרת ישראל משתנה רק עם שינוי דרגה אישית או תשלום תוספת יוקר, ניתן לכן לבחור כתקופה קובעת לגביהם ב-2 הרבעונים האחרונים שקדמו לתאריך הקובע וזאת מבלי לדרוש מידע על הכנסות לגבי כל 18 החודשים שקדמו לתאריך הקובע.
- עם זאת יש להביא בחשבון דמי הבראה המשולמים לשוטרים כמו לעובדי מדינה אחרים, ולדרוש נתוני שכר בחודש בו שולמו. (ראה פריסת שכר נוסף בהוראה 8.4.3.3 להלן). ביגוד אינו כלול בתלוש השכר של השוטרים.

8.4.2 הכנסה לאחר התאריך הקובע

כאמור ב"הגדרות" לעיל, הכנסה לאחר התאריך הקובע היא הכנסתו החודשית מעבודה של מבוטח לאחר התאריך הקובע כשהיא מחושבת באחוזים מהשכר הממוצע כפי שהיה בתוקף בתקופה שבה הייתה למבוטח אותה הכנסה (תקנה 2 (2) לתקנות הצמצום).

הערה: הבהרות לעניין הכנסת המקסימום בתקנות הצמצום והשלכותיה על ההכנסה שלאחר התאריך הקובע – ראה הוראה 8.8 להלן.

8.4.3 ההכנסה מעבודה המובאת בחשבון

ההכנסות מעבודה המובאות בחשבון לענין חישוב הצמצום לשכיר (הן לענין "ההכנה הקובעת" והן לענין "ההכנסה לאחר התאריך הקובע") הן הכנסות מעבודה (ברוטו) כמשמען בסעיף 2 (2) לפקודה – ראה הגדרות ס"ק 8.2.4 לעיל.

הבהרות לסוגיה מהן הכנסות מעבודה ראה הוראה 7.5.2 בפרק 7 לעיל.

יודגש כי בחישוב הצמצום יובאו בחשבון כל רכיבי השכר המשולמים לעובד מאת מעבידו לרבות אלה הפטורים מתשלום דמי ביטוח, **למעט** דמי מחלה כמפורט להלן.

תשלומים נוספים לשכר החודשי יש לפרוס כמפורט בהוראה 8.4.3.3 להלן.

8.4.3.1 דמי מחלה בחישוב הצמצום

בסעיף 207 לחוק נקבע כלהלן: "לענין הקביעה אם חל הצמצום בהכנסה מעבודה לא ובאו בחשבון דמי מחלה המשתלמים למבוטח מאת מעבידו".

לפיכך, דמי מחלה המשולמים ע"י המעביד, למרות שהם בגדר הכנסה מעבודה עפ"י סעיף 2 (2) לפקודה הרי שלענין חישוב הצמצום בהשתכרות אין להביאם בחשבון.

מכאן, תקופות בהן משולמים ע"י המעביד דמי מחלה כחילופין לשכר העבודה, יש לראותן לענין חישוב הצמצום כתקופות בהן אין למבוטח הכנסה מעבודה.

תקופות בהן משולם ע"י המעביד הן שכר עבודה (או דמי חופשה), והן השלמת שכר ע"ח ימי המחלה, יש להביא בחשבון בחישוב הצמצום את מלוא ההכנסה החודשית מעבודה **בניכוי** החלק המשולם כדמי מחלה. (ראה דוגמא מס' 1 בהוראה 8.4.4 להלן).

לתשומת לב:

1. הגדרה של דמי מחלה והבהרות נוספות ראה בפרק 16 שענינו תחילת זכאות/תשלום.
2. דמי מחלה המשולמים ע"י קרן ביטוח, קופת גמל וכיוצ"ב, אינם בגדר הכנסה מעבודה לפי סעיף 2(2) לפקודה ולכן אין להביאם בחשבון בחישוב הצמצום.

8.4.3.2 ייחוס תשלום המשולם בחודש שלאחר החודש עבורו הוא מגיע

תשלומים שבאופן שיטתי משולמים בחודש לאחר החודש שבעדם הם מגיעים, כגון; תשלום בעד שעות נוספות, פרמיות וכד', יצורפו לשכר בעד אותו חודש שבו שולמו בפועל.

דוגמא: שכר חודש אפריל כלל תשלום שעות נוספות שבוצעו בחודש מרץ. תשלום זה יש לייחס לשכר חודש אפריל.

8.4.3.3 פריסת תשלום נוסף לענין הגדרת שכר חודשי

בקביעת ההכנסה החודשית – יש להביא בחשבון גם תשלומים נוספים לשכר החודשי כגון: הפרשי שכר, דמי הבראה ביגוד, משכורת 13 וכו'.

תשלומים אלה יש לפרוס בהתאם למפורט להלן:

1. כל תשלום נוסף לשכר החודשי הרגיל יש לייחס לתקופה עבורה הוא משולם. **דוגמא:** בשכר אפריל 1991 שולם תשלום חד פעמי בסך 1200 ₪ עבור התקופה נובמבר-אפריל. תשלום זה יחולק ב-6 שלכל אחד מהחודשים הנ"ל ייוסף סכום של 200 ₪.
2. אם התשלום הנוסף הוא שנתי, חצי שנתי או רבעוני, אך לא ידוע ולא ניתן לקבל מידע בעד איזה חודשים הוא שולם (סעיף 1 לעיל) יחולק התשלום ב-12, ב-6, או ב-3, לפי הענין והמנה שתתקבל יש להוסיף לחודש שבו שולם

התשלום, ולכל אחד מ-11, מ-5, או מ-2 החודשים, לפי העניין, שקדמו לחודש האמור.

דוגמא: בשכר חודש מרץ 1998 שולמו הפרשי שכר ל-6 חודשים, (המעסיק פשט את הרגל, ולא ניתן לברר איזה חודשים היה התשלום). את סכום הפרשי השכר יש לפרוס לחודשים 10/88-3/89 (כולל).

3. אם שולם תשלום נוסף אך לא ידוע בעד איזו תקופה שולם כאמור סעיף 1 לעיל, וכן לא ידוע אם התשלום שנתי, חצי שנתי או רבעוני, כאמור בסעיף 2 לעיל- יש לחלק יש לחלק התשלום ב-12 ואת המנה שתקבל יש להוסיף לחודש בו שולם התשלום וכן לכל אחד מ-11 החודשים שקדמו לחודש האמור.

לתשומת לב: בהעדר מידע על התקפה עבורה שולם התשלום הנוסף יש לפנות למעביד תחילה לקבלת המידע האמור.

יצוין כי בשירות הממשלתי משולמים דמי הבראה בחודש יוני של כל שנה, כשהתשלום הוא לתקופה מאפריל עד מרץ (כולל) של השנה שלאחריה.

ביגוד משולם בחודש יולי של כל שנה והתשלום הוא לתקופה מאפריל עד מרץ (כולל) של השנה שלאחריה.

דוגמא:

תאריך קובע משוער חל ב-2.6.89

התקופה לגביה נדרש מידע על ההכנסה החודשית היא מ-12/87 (החל בחודש ה-18 שקדם לחודש בו חל התאריך הקובע) ועד למועד הבדיקה ב-7/90.

תשלומים נוספים ששולמו ב-11987 ושיש ליחסם לחלק מתקופה זו הם ביגוד והבראה (ראה חלק ב' ע"ג גיליון העזר לפריסת תוספות שכר – בל/3210 להלן).

כמו כן שולמו ביגוד והבראה בתקופה לגביה יש לחשב הכנסות חודשיות, היינו בחודשים ינואר ויוני של כל אחת מהשנים 1988, 1989 ו-1990- ראה חלק א' בטופס בל/3210 להלן.

שם: _____ X _____ מספר זהות: _____ X _____ תאריך קובע משוער: 2.6.1989

א. בחלק א' יירשמו 18 החודשים שקדמו לתאריך הקובע וכן חודשים לגביהם מחושב צמצום.

השכר ברוטו + תוספות מחדש התשלום ומחודשים (אחרים)	תוספת לשכר מטר 8א בחלק ב'	התוספת החודשית (8) מחודשים אחרים		השכר ברוטו (טור 2) בניכוי התוספת (טור 4)	סכום התוספת לכל חודש (4): (7)	משולם לתקופה			סכום התוספת (הכולל)	מהות: (הבראה, ה, ביגוד, וכו')	השכר ברוטו (כולל תוספות)	שנה וחודש
		I	II			מ-עד	מס' חודשי					
								מ-עד				
2000	130,70										1800	12/87
2010	130			1800	80	12	12/88	1/88	960	ביגוד	2760	1/88
2010	130		80								1800	2
2210	130		80								2000	3
2230		150	80								2000	4
2230		150	80								2000	5
2230			80	2000	150	12	3/89	4/88	1800	הבראה	3800	6
2330		150	80								2100	7
2330		150	80								2100	8
2330		150	80								2100	9
2330		150	80								2100	10
2430		150	80								2200	11
2430		150	80								2200	12
2440		150		2200	90	12	12/89	1/89	1080	ביגוד	3280	1/89
2540		150	90								2300	2
2540		150	90								2300	3
2510		120	90								2300	4
2510		120	90								2300	5

ב. בחלק ב' יירשמו חודשים שלא מחושב צמצום לגביהם, ושאינם כלולים ב-18 החודשים שקדמו לת.ק. אולם שולמו בהם תוספות המיוחסות לחודשים שבחלק א'.

-דמי מחלה לא יובאו בחשבון

-למלא רק בחודשים בהם שולמו תוספות שיש לפרוס אותן.

70	12	12/87	1/87	840	ביגוד	X	1/87
130	12	3/88	4/87	1560	הבראה		6/87

תאריך: 5.7.1990 הוכן ע"י: _____ X חתימה: _____ X

שם: _____ X _____ מספר זהות: _____ X _____ תאריך קובע
 משוער: 2.6.1989

א בחלק א' יירשמו 18 החודשים שקדמו לתאריך הקובע וכן חודשים לגביהם מחושב צמצום.

השכר ברוטו + תוספות מחדש התשלום ומחודשים (אחרים)	תוספת לשכר מטור א8 בחלק ב'	התוספת החודשית (8) מחודשים אחרים		תוספות לשכר בחודש התשלום					השכר ברוטו (כולל תוספות -ת)	שנה וחודש		
		I	II	השכר ברוטו (טור 2) בניכוי התוספת (טור 4) (4)	סכום התוספת לכל חודש (4): (7)	משולם לתקופה					סכום התוספת (הכולל)	מהות: (הברא , ה, ביגוד וכו')
						מ- עד	מסי חודשי ם	מ- עד				
1080		90								2310	6/89	
1080		90	120							870	7	
1080		90	120							870	8	
1080		90	120							870	9	
1080		90	120							880	10	
1090		90	120							880	11	
1090		90	120							880	12	
1090			120							1740	1/90	
1090		70	120							900	2	
1090		70	120							900	3	
1110		70	140							900	4	
1130		70	140							920	5	
1130		70								2600	6/90	

ב. בחלק ב' יירשמו חודשים שלא מחושב צמצום לגביהם, ושאינם כלולים ב-18 החודשים שקדמו
 לת.ק. אולם שולמו בהם תוספות המיוחסות לחודשים שבחלק א'.

-דמי מחלה לא יובאו בחשבון

-למלא רק בחודשים בהם שולמו תוספות שיש
 לפרוס אותן.

תאריך: 5.7.1990 הוכן ע"י: _____ X _____ חתימה: _____ X _____

8.4.3.4 הכנסה מעבודה שהופקה בחו"ל ע"י תושב ישראל

הכנסה מעבודה שהופקה בחו"ל ע"י תושב ישראל. תובא לענין חישוב הצמצום אם מתקיימים בה התנאים כמפורט בהוראה 7.5.2.1 שבפרק 7 לעיל. לקבלת אישורים על תקופות עבודה והכנסות יש לפנות גם למעביד, לפי הענין

חישוב הצמצום יערך ע"י תרגום המטבע הזר לשקלים לפי השער היציג.

8.4.3.5 הכנסות עולה שהופקה בחוץ לארץ

הכנסה שהייתה לעולה בהיותו מחוץ לישראל ולפני שיה לתושב ישראל לא תובא בחשבון בחישוב הצמצום (סעיף 127 כב (ב)(3)).

לפיכך, כאשר התקופה הקובעת לכאורה של עולה חלה לפני היותו תושב ישראל, תיקבע ההכנסה הקובעת לגביו עפ"י הוראות תקנה 6 לתקנות הצמצום. פרוט ראה בהוראה 8.7 להלן.

8.4.4 הצבת נתונים וחישוב צמצום לעובד שכיר דוגמאות

דוגמא מספר 1

תובע נפגע בתאונת דרכים ב-2.8.91, בעקבות התאונה הפסיק לעבוד, חזר לעבודה חלקית ב-1.9.91,

הכנסותיו מעבודה בתקופות השונות היו כלהלן:

1700 ₪ לכל חודש בתקופה מ-1/90-12/90.

2000 ₪ לכל חודש בתקופה מ-1/91-7/91.

1800 ₪ לחודש 8/91 ע"ח ימי מחלה.

1800 ₪ בחודשים 9/91-10/91, מתוכם 1000 ₪ בכל חודש ע"ח ימי מחלה.

1100 ₪ ב-11/91 ו-12/91, 1125 ₪ ב-1/92.

להלן הצבת הנתונים וחישוב הצמצום ע"ג טופס בל/3211. גיליון עזר לחישוב צמצום. (סדר הפעולות הוא לפי סדר הטורים שבטופס). החישוב נערך 2/92.

שם משפחה	שם פרטי	מספר זהות	רמת השכלה: ☐ אקדמאית - 110% ☐ על יסודית - 90% ☒ אחר - 75%	תאריך קובע משוער: 2.8.91	סוג ביטוח ב-3 השנים שלפני התיק: 41
----------	---------	-----------	--	------------------------------------	--

נקבעה בעבר הכנסה לא האם תקפה לא קובעת: כן היום: כן והיא כן, והיא לא עבור ללוח 3 %

1. הכנסה קובעת לשכיר 3. ההכנסה לאחר תאריך קובע ושיעור הצמצום

$$100 - \frac{(11)}{(A)} \times 100 = (12)$$

$$\frac{(9)}{(10)} \times 100 = (11)$$

$$\frac{(4)}{(5)} \times 100 = (6)$$

רשום החודשים לפי מיקומם ברבעון. ראשון יירשם החודש שקדם לחודש בו חל ת"ק (לכאורה) ראה מעבר לדף.

חודש ושנה	סכום ההכנסה לחודש מעבודה/ממשלתי	שכר בממוצע במשק לחודש	ההכנסה כ% מהשכר הממוצע במשק	הצמצום	רבעון קובע סמך
8/91	דמי מתלה		%	100%	✓
9/91	800	2753	29.06%	64.23%	✓
10/91	800	2753	29.06%	64.23%	✓
אם כ-3 החודשים הנ"ל אין צמצום - לא נוצר תאריך קובע יש לאתר תקופה קובעת אחרת מחדש					
11/91	1100	2753	39.96%	50.82%	✓
12/91	1100	2753	39.96%	50.82%	✓
1/92	1125	2811	40.02%	50.75%	✓
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	

מס' סודר	חודש ושנה	סכום הכנסה מעבודה		ס"ה שכר ממוצע במשק לרבעון	ההכנסה כ% מס"ה השכר הממוצע במשק	קובעון קובע סמן
		לחודש	לרבעון			
1	2/90	1700			%	
2	3/90	1700				
3	4/90	1700	5100	6573	75.59%	
4	5/90	1700				
5	6/90	1700				
6	7/90	1700	5100	6840	74.56%	
7	8/90	1700				
8	9/90	1700				
9	10/90	1700	5100	2374	69.16%	
10	11/90	1700				
11	12/90	1700				
12	1/91	2000	6000	7190	83.45%	✓
13	2/91	2000				
14	3/91	2000				
15	4/91	2000	6000	7590	79.05%	✓
16	5/91	2000				
17	6/91	2000				
18	7/91	2000			%	

$$\% = \frac{\text{רבעון I (6)} + \% \text{ רבעון II (6)}}{2}$$

הכנסה קובעת (לכאורה)
 הכנסה קובעת מינימלית:
 75%, 90%, 110%

הגבוה מבניהם
 הכנסה קובעת (A) 81.25 %

2. הכנסה קובעת-לעצמאי, לשכיר וצמאי

תאריך קובע (לכאורה):
 לא נוצר תאריך קובע-דחיה

שנה	חודש	יום
91	8	2

בתקופת הזכאות:

מ- 8.91 עד 8.91 % הצמצום 100
 מ- 9.91 עד 10.91 % הצמצום 64
 מ- 11.91 עד 1.91 % הצמצום 50%

הערות:

7.2.92 תאריך שם החותם X חתימה
 X חתימה

4. סיכום

שנת כספים	הכנסה שנתית			שכר הממוצע (במשק) (שנתי)	הכנסה ב% מהשכר הממוצע במשק	שנה קובעת סמן
	ממשלתי	מעבודה	ס"ה			
					%	
					%	
הכנסה קובעת מינימלית:	75% ☐	90% ☐	110% ☐	הגבוה מבניהם	ההכנסה הקובעת (A) _____ %	

דוגמאות לרישום 18 חודשים לעניין תקופה קובעת לשכיר
דוגמה 1 **דוגמה 2**

תאריך קובע משוער 15.1.84

תאריך קובע

משוער 27.11.83

חודש השנה	מס' סודר
(1)	(2)
10/83	1
9/83	2
8/83	3
7/83	4
6/83	5
5/83	6
4/83	7
3/83	8
2/83	9
1/83	10
12/82	11
11/82	12
10/82	13
9/82	14
8/82	15
7/82	16
6/82	17
5/82	18

חודש השנה	מס' סודר
(1)	(2)
12/83	1
11/83	2
10/83	3
9/83	4
8/83	5
7/83	6
6/83	7
5/83	8
4/83	9
3/83	10
2/83	11
1/83	12
12/82	13
11/82	14
10/82	15
9/82	16
8/82	17
7/82	18

דוגמא מספר 2

*אחוזי נכות רפואיות בשיעור 40% נקבעו בתחילה מ-1.2.89.

*מ-1.1.89 הקטין תובע את היקף משרתו למשרה חלקית בת 5 שעות ליום והחל מ-1.5.89 ל-3 שעות עבודה ביום.

-תאריך קובע משוער (המוקדם ביותר) שהוא ראשון לבדיקה נקבע ל-1.2.89 (תחילת נכות רפואית).

-בבדיקת צמצום, ראה בהמשך הגיליון עזר לחישוב המסומן ב-1, לא נמצא צמצום בשיעור 50% במשך 90 ימים רצופים.

- בבדיקה לגבי תאריך קובע משוער נוסף 1.3.89 ולאחריו ל-1.4.89 - הוגדרה מחדש לכל בדיקה התקופה הקובעת. לא חל שינוי בהכנסה הקובעת ולא חל שינוי בכל 3 החודשים בהכנסה שלאחר התאריך הקובע ונמצא כי אין צמצום בשיעור 50% במשך 90 ימים רצופים – ראה להלן גיליונות עזר 2 ו-3.

יודגש כי יש לבדוק את האפשרות להוצרות תאריך קובע בכל חודש שבתכוף לאחר החודש שנבדק ושלא נוצר בו תאריך קובע.

-בבדיקת צמצום נוספת בהתייחס לתאריך הקובע המשוער 1.5.89 נמצאו 90 ימים רצופים בהם מתקיים צמצום בשיעור של 50% לפחות. גם בבדיקה זו הוגדרה מחדש התקופה הקובעת, ולפיה ההכנסה הקובעת נמוכה יותר היות ונבחר רבעון חדש כבסיס לחישוב, גם "ההכנסה לאחר התאריך הקובע" נמוכה יותר – החל מהחודש הראשון ובמשך כל 90 הימים כנדרש לקביעת תאריך קובע. ראה להלן גיליון עזר לחישוב מס' 4.

שם משפחה	שם פרטי	מספר זהות	רמת השכלה: ☐ אקדמאית-110% ☐ על יסודית-90% ☐ אחר-75%	תאריך קובע משוער: 1.2.89	סוג ביטוח ב-3 השנים שלפני התיק: 41
נקבעה בעבר הכנסה קובעת:		☒ לא ☐ כן	האם תקפה היום:	☐ לא ☐ כן, והיא _____ %	עבור ללוח 3

1. הכנסה קובעת לשכיר .3. ההכנסה לאחר תאריך קובע ושיעור הצמצום

$$100 - \frac{(11)}{(A)} \times 100 = (12)$$

$$\frac{(9)}{(10)} \times 100 = (11)$$

רשום החודשים לפי מיקומם ברבעון. ראשון יירשם החודש שקדם לחודש בו חל ת"יק (לכאורה) ראה מעבר לדף.

מס' סודר	חודש ושנה	סכום הכנסה מעבודה		ס"ה שכר ממוצע במשק לרבעון	הכנסה כ% מס"ה השכר הממוצע במשק	קבעון קובע סמן ☒
		לחודש	לרבעון			
1	8/87	2300	7200	4509	159.68%	☒
	9/87	2300				
3	10/87	2400	7200	4515	159.47%	☒
	11/87	2400				
	12/87	2400				
6	1/88	2400	7350	4713	155.95%	☐
	2/88	2400				
	3/88	2400				
9	4/88	2450	7350	4713	155.95%	☐
	5/88	2450				
	6/88	2450				
12	7/88	2450	7500	5457	137.44%	☐
	8/88	2450				
	9/88	2450				
15	10/88	2500				☐
	11/88	2500				
	12/88	2500				
18	1/89	1700			0%	☐

חודש ושנה	סכום הכנסה לחודש מעבודה/ממשלה-יד	שכר בממוצע במשק לחודש	הכנסה כ% מהשכר הממוצע במשק	שיעור הצמצום	קבעון קובע סמן ☒
2/89	1700	1843	92.24%	42.20%	☒
3/89	1700	1843	92.24%	42.20%	☒
4/89	1700	1843	92.24%	42.20%	☒

אם כ-3 החודשים הנ"ל אין צמצום - לא נוצר תאריך קובע יש לאתר תקופה קובעת אחרת מחדש

חודש ושנה	סכום הכנסה לחודש מעבודה/ממשלה-יד	שכר בממוצע במשק לחודש	הכנסה כ% מהשכר הממוצע במשק	שיעור הצמצום	קבעון קובע סמן ☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐
			%	%	☐

הכנסה קובעת (לכאורה) מינימלית:

$$\% = \frac{\text{רבעון I (6)} + \text{רבעון II (6)}}{2}$$
 הגבוה מבניהם
 75%, 90%, 110%

2. הכנסה קובעת-לעצמאי, לשכיר וצמאי

4. סיכום

שנה	חודש	יום
91	8	2

תאריך קובע (לכאורה):
 לא נוצר תאריך קבוע-דחייה
בתקופת הזכאות:
 מ-____ עד ____ הצמצום %
 מ-____ עד ____ הצמצום %
 הערות: אין צמצום בשיעור 50%
 תאריך _____ שם החותם _____ חתימה _____

שנת כספים	הכנסה שנתית			השכר הממוצע (במשק) (שנתי)	ההכנסה כ% מהשכר הממוצע במשק	שנה קובעת סמן ☒
	ממשלה יד	מעבודה	ס"ה			
				%	%	☐
הכנסה קובעת מינימלית:	☐	75%	ההכנסה (A) קובעת _____ %	הגבוה מבניהם	←	☒
	☐	90%				
	☐	110%				

שם משפחה	שם פרטי	מספר זהות	רמת השכלה: ☐ אקדמאית-110% ☐ על יסודית-90% ☒ אחר-75%	תאריך קובע משוער: 1.3.89	סוג ביטוח ב-3 השנים שלפני התיק: 41
נקבעה בעבר הכנסה קובעת:			☒ לא האם תקפה היום: ☐ כן	☐ לא כן, והיא % ☐	עבור ללוח 3 →

3. ההכנסה לאחר תאריך קובע ושיעור הצמצום

1. הכנסה קובעת לשכיר

רשום החודשים לפי מיקומם ברבעון. ראשון יירשם החודש שקדם לחודש בו חל ת"ק (לכאורה) ראה מעבר לדף.

$$\frac{(4)}{(5)} \times 100 = (6)$$

$$\frac{(9)}{(10)} \times 100 = (11)$$

$$100 - \frac{(11)}{(A)} \times 100 = (12)$$

חודש ושנה	סכום החכמה לחודש מעבודה/ממשלח-יד	שכר בממוצע בחודש	הכנסה כ% מהשכר הממוצע במשק	הצמצום	רבעון קובע סמך
3/89	1700	1843	92.29%	42.20%	✓
4/89	1700	1843	92.24%	42.20%	
5/89	1200	1843	65.11%	59.20%	
אם כ-3 החודשים הנ"ל אין צמצום- לא נוצר תאריך קובע יש לאתר תקופה קובעת אחרת מחדש					
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	

מס' סודר	חודש ושנה	סכום הכנסה מעבודה		ס"ה שכר ממוצע במשק לרבעון	הכנסה כ% מס"ה השכר הממוצע במשק	קובעון קובע סמך
		לחודש	לרבעון			
1	9/87	1700			%	✓
2	10/87	1700				
3	11/87	1700	7200	4509	159.68%	
4	12/87	1700				
5	1/88	1700				
6	2/88	1700	7200	4515	159.47%	
7	3/88	1700				
8	4/88	1700				
9	5/88	1700	7350	4713	155.45%	
10	6/88	1700				
11	7/88	1700				
12	8/88	2000	7350	4713	155.45%	✓
13	9/88	2000				
14	10/88	2000				
15	11/88	2000	7500	5475	137.44%	✓
16	12/88	2000				
17	1/89	2000				
18	2/89	2000			%	
$\% = \frac{\text{רבעון I (6)} + \text{רבעון II (6)}}{2}$ <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div> <p>הכנסה קובעת (לכאורה)</p> <p>הכנסה קובעת מינימלית:</p> <p>81.25% (A)</p> </div> <div> <p>הגבוה מבניהם</p> <p>75%, 90%, 110%</p> </div> </div>						

2. הכנסה קובעת-לעצמאי, לשכיר וצמאי

תאריך קובע (לכאורה):
 לא נוצר תאריך קבוע-דחייה

שנה	חודש	יום
91	8	2

בתקופת הזכאות:

מ- עד _____ הצמצום _____

מ- עד _____ הצמצום _____

מ- עד _____ הצמצום _____

הערות: אין צמצום בשיעור 50% 90 יום

_____ X _____ X _____ X
 תאריך שם החותם חתימה

4. סיכום

שנת כספים	הכנסה שנתית			שנה קובעת
	ממשלח יד	מעבודה	ס"ה	
				✓
				%
				%
הכנסה קובעת מינימלית:	75% ☐	90% ☐	110% ☐	ההכנסה הקובעת (A) _____%

שם משפחה X	שם פרטי X	מספר זהות X	רמת השכלה: ☐ אקדמאית-110% ☒ על יסודית-90% ☐ אחר-75%	תאריך קובע משוער: 1.4.89	סוג ביטוח ב-3 השנים שלפני התיק: 41
---------------	--------------	----------------	--	-----------------------------	---------------------------------------

נקבעה בעבר הכנסה לא האם תקפה לא עבור ללוח 3 קובעת: כן היום: כן, והיא _____%

1. הכנסה קובעת לשכיר **3. ההכנסה לאחר תאריך קובע ושיעור הצמצום**

$$100 - \frac{(11)}{(A)} \times 100 = (12)$$

$$\frac{(9)}{(10)} \times 100 = (11)$$

$$\frac{(4)}{(5)} \times 100 = (6)$$

רשום החודשים לפי מיקומם ברבעון. ראשון יירשם החודש שקדם לחודש בו חל ת"ק (לכאורה) ראה מעבר לדף.

חודש ושנה	סכום ההכנסה לחודש מעבודה/ממשל-יד	שכר בממוצע במשק לחודש	כ% מהשכר הממוצע בהכנסה	שיעור הצמצום	רבעון קובע סמך
4/89	1700	1843	92.24%	42.20%	✓
5/89	1200	1843	65.11%	59.80%	✓
6/89	1200	1843	65.11%	59.20%	✓
אם כ-3 החודשים הנ"ל אין צמצום- לא נוצר תאריך קובע יש לאתר תקופה קובעת אחרת מחדש					
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	

מס' סודר	חודש ושנה	סכום הכנסה מעבודה		סי"ה שכר ממוצע במשק לרבעון	מס"ה שכר הממוצע במשק לרבעון	הכנסה כ% מס"ה השכר הממוצע במשק	קובע רבעון סמך
		רבעון	לחודש				
1	10/87	2400	2400	7200	4509	159.68%	✓
2	11/87	2400	2400	7200	4515	159.47%	✓
3	12/87	2400	2400	7200	4713	155.95%	
4	1/88	2400	2400	7200	4713	155.95%	
5	2/88	2400	2450	7350	4713	155.95%	
6	3/88	2400	2450	7350	5457	137.44%	
7	4/88	2450	2450	7350	5448	93.61	
8	5/88	2450	2450	7350			
9	6/88	2450	2450	7350			
10	7/88	2450	2450	7350			
11	8/88	2450	2450	7350			
12	9/88	2450	2450	7350			
13	10/88	2450	2450	7350			
14	11/88	2450	2450	7350			
15	12/88	2550	2500	5100			
16	11/89	1700	1700				
17	1/89	1700	1700				
18	2/89	1700	1700				

$$\% = \frac{\% \text{ רבעון II (6)} + \% \text{ רבעון I (6)}}{2}$$

הכנסה קובעת (לכאורה) מינימלית: 110%, 90%, 75%

הגבוה מביניהם

הכנסה קובעת (A) 159.58 %

2. הכנסה קובעת-לעצמאי, לשכיר ועצמאי

4. סיכום

שנת כספים	הכנסה שנתית			השכר הממוצע במשק(שנתי)	הכנסה ב% מהשכר הממוצע במשק	שנה קובעת סמך
	ממשל יד	מעבודה	סי"ה			
					%	
					%	
הכנסה קובעת מינימלית:	75% ☐	90% ☐	110% ☐	הגבוה מביניהם	הכנסה הקובעת (A) _____%	

תאריך קובע (לכאורה): _____
 לא נוצר תאריך קובע-דחייה

בתקופת הזכאות:
 מ- _____ עד _____ הצמצום %
 מ- _____ עד _____ הצמצום %

הערות: אין צמצום בשיעור 50%

_____ X _____ X _____ X
 תאריך שם החותם חתימה

8.5 חישוב צמצום לעובד עצמאי

8.5.1 עובד עצמאי- הגדרה, רישום ושינויים

”עובד עצמאי” – כמשמעו בסעיף 1 לחוק. פרוט נוסף ראה להלן בהוראה 8.11.2.

סווג מבוטח כעובד עצמאי וקביעת הכנסותיו המשמשות בסיס לתשלום דמי ביטוח הם בסמכות מחלקת הגביה בלבד.

תובע המצהיר שהוא עצמאי, או לחלופין שהפסיק עבודתו כעצמאי, או טוען שחל שינוי משמעותי בהכנסותיו ממשלח יד (בשנה השוטפת) יופנה למחלקת הגביה להסדרת סווגו ולהסדרת תשלומי הביטוח- הכל לפי הענין.

יודגש כי כל עוד אין קביעה של מחלקת הגביה בדבר שינוי סווג מעובד עצמאי לסוג אחר, או בדבר שינוי בהכנסות ממשלח יד, אין לראות תובע המסווג בגביה כעצמאי כמי שאינו עובד עצמאי גם אם אינו עובד בפועל, או כמי שאין לו הכנסות ממשלח יד, או שהכנסותיו ממשלח יד צומצמו – הכל לפי הענין.

8.5.1.1 העברת עסק לבן משפחה ללא תמורה

מבוטח המעביר את בעלותו על עסק עצמאי לבן משפחה ללא תמורה וטוען לצמצום בהכנסותיו, יש לבדוק האם התובע ממשיך לעבוד בעסק והאם העברת העסק אינה פיקטיבית ונעשתה במכוון לצורך הוכחת צמצום בהכנסות ממשלח יד.

בבדיקה (באמצעות מחלקת חקירות) יש להתייחס לשאלה האם העברת הבעלות הייתה סבירה וזאת בהתחשב בליקויים הרפואיים של התובע וסוג העבודה הדרוש לניהול העסק או הפעלתו.

יש להפנות תשומת לב מחלקת הגביה לתוצאות הבדיקה, אלה עשויות להשפיע על נתוני בקורת גביה (סווג והכנסה) המשמשים בסיס לחישוב הצמצום. כמו כן יש להביאן בחשבון בעת קביעת אובדן כושר ההשתכרות.

8.5.1.2 ייחוס הכנסה שלאחר שינוי שומה/מקדמות

כאשר בעקבות קבלת שומות חדשות או הצהרת המבוטח, שינתה מחלקת הגביה(הגדילה או הקטינה) את ההכנסה המשמשת בסיס לתשלום דמי ביטוח (אמור בהכנסה שנתית, ובהעדרה – בהכנסה הרבעונית) – תובא לצורך חישוב הצמצום ההכנסה המתוקנת שלאחר השינוי (תקנה 7 לתקנות הצמצום).

8.5.1.3 שינוי ”בסיס” ובדיקה מחדש

שינתה מחלקת הגביה את הבסיס לדמי הביטוח ולשינוי זה השפעה על שיעור הצמצום ועל דרגת אי הכושר שנקבעה – יש לשקול הפעלת תקנה 40 לתקנות בדיקה מחדש.

יודגש כי עפ”י חוות דעת משפטית שומות מאוחרות שנתקבלו יש לראות בהן עובדות חדשות שלא היו ידועות בעת קביעת דרגת אי הכושר שהתבססה על חישוב הצמצום שלפני תיקון ההכנסה.

8.5.2.1 הכנסת עולה שהופקה בחו"ל

ראה הוראה 8.4.3.5 לעיל, שענינה הכנסה מחו"ל של עולה שהוא עובד שכיר. ההוראות שם חלות גם לגבי עובד שהוא עצמאי.

8.5.3 הנחיות לבחירת "תקופה קובעת" לעובד עצמאי

התקופה הקובעת למי שהיה עובד עצמאי לפני התאריך הקובע, נקבעת לפי שנת המס שבה הכנסתו ממשלח יד כאחוז מהשכר הממוצע באותה שנה היא הגבוהה ביותר מבין אלה שבשלוש שנות המס שקדמו לשנת המס שבה חל התאריך הקובע.

כמו כן יש להתחשב באמור בהוראה 8.5.1.2 שענינה שינוי הכנסות ומקדמות באמצע שנת מס, וכן באמור בהוראות 8.7 ו-8.8 להלן שעניינן זקיפת הכנסות והכנסת מקסימום בתקנות הצמצום.

הערה: ניתן לבחור בשנת מס כתקופה קובעת גם אם רק בחלק ממנה היה התובע מסווג כעצמאי ובלבד שהכנסותיו בה כאחוז מהשכר הממוצע הן הגבוהות ביותר.

דוגמא: התאריך הקובע חל ב-9.6.89

שלוש שנות המס שקדמו לשנת המס 1989 - שבה חל התאריך הקובע
הן: 1986, 1987, 1988.

הכנסות התובע והשכר הממוצע במשק בשנים הנ"ל היו כלהלן:

ההכנסה ב-1986 = 18,200 ₪ . השכר הממוצע = 9099 ₪ , הכנסת התובע כאחוז מהשכר הממוצע = 200%.

ההכנסה ב-1987 = 22,000 ₪ . השכר הממוצע = 15,527 ₪ , הכנסת התובע כאחוז מהשכר הממוצע = 141.6%.

ההכנסה ב-1988 = 30,000 ₪ . השכר הממוצע = 19,398 ₪ , הכנסת התובע כאחוז מהשכר הממוצע = 153.6%.

שנת המס שתבחר כתקופה קובעת היא 1986 בה הכנסת התובע ביחס לשכר הממוצע היא הגבוהה ביותר מבין אלה שבשלוש שנות המס שקדמו לשנה בה חל התאריך הקובע.

ההכנסה הקובעת לגביו תהיה אפוא בשיעור 200%.

8.5.4 הכנסה ממשלח יד לאחר התאריך הקובע

הכנת ממשלח יד כהגדרתה בתקנה 1 לתקנות הצמצום היא הכנסה שנתית, וכהגדרתה בתקנה 2 (2) – המתייחסת לתקופה שלאחר התאריך הקובע – היא הכנסה חודשית המחושבת באחוזים מהשכ"מ שבאותה תקופה.

ההכנסה לאחר התאריך הקובע תקבע אפוא כמפורט להלן ובהתחשב באמור בהוראה 8.5.1.2 להלן שענינה שינוי הכנסות.

8.5.4.1 קביעת ההכנסה בשנה בה חל התאריך הקובע

המידע על ההכנסה החודשית נדרש בעיקר לצורך קביעת תאריך קובע המחייב צמצום בהשתכרות במשך 90 ימים רצופים.

אי לכך נקבע בתקנה 7 לתקנות הצמצום כי בשנה בה חל התאריך הקובע תחולק ההכנסה השנתית ב-12.

החלק ה-12 של ההכנסה השנתית יחושב כאחוז מהשכר הממוצע החודשי, והמנה שתתקבל היא ההכנסה החודשית שלאחר התאריך הקובע.

הנוסחה לחישוב היא כלהלן:

הכנסה שנתית

12x100%

----- = "הכנסה חודשית לאחר התאריך הקובע"

שכ"מ חודשי

אם טרם הופקה שומה שנתית, והמידע המועבר במסגרת ביקורת הגביה הוא על מקדמות רבעוניות, ניתן לקבוע את ההכנסה החודשית כאחוז מהשכר הממוצע על בסיס הנתונים ברבעון.

נוסחת החישוב היא:

הכנסה ברבעון

3x100%

----- = "הכנסה חודשית לאחר התאריך הקובע"

שכ"מ חודשי

8.5.4.2 קביעת ההכנסה בשנים שלאחר השנה בה חל התאריך הקובע

בשנים לאחר השנה בה חל התאריך הקובע נקבעת "ההכנסה לאחר תאריך קובע" על בסיס חישוב ההכנסה החודשית כאמור בהוראה 8.5.4.1 לעיל. ואולם ניתן לקבוע אותה גם על בסיס חישוב שנתי, כשההכנסה השנתית מחושבת כאחוז מהשכר הממוצע השנתי באותה שנה.

100% x הכנסה שנתית

----- = הכנסה (שנתית) לאחר התאריך הקבוע

שכ"מ שנתי

כמו כן ניתן לקבוע את ההכנסה על בסיס חישוב רבעוני לפי הנוסחה הבאה:

100% x ההכנסה ברבעון

----- = הכנסה (רבעונית) לאחר התאריך הקבוע

שכ"מ ברבעון

8.5.4.3 קביעת ההכנסה בשנה השוטפת

בחישוב "ההכנסה לאחר התאריך הקובע" לגבי **שנת מס שוטפת**, בהעדר מידע על ההכנסה השנתית, יערך החישוב עפ"י ההכנסה הרבעונית כאמור בהוראה 8.5.4.1 או 8.5.4.2 לעיל.

כאשר התאריך הקובע חל בשנת המס השוטפת – יש לחשב ההכנסה **החודשית** אמור בהוראה 8.5.4.1 לעיל.

8.5.4.4 חישוב ההכנסה החודשית לשנה בה הסווג כעצמאי הוא בחלק מהשנה בלבד

כאשר הסווג בגביה כ"עצמאי" הוא לחלק שנה בלבד, כגון ל-8 חודשים מתוך 12. תיקבע ההכנסה החודשית ע"י חלוקת ההכנסה ממשלח יד למספר החודשים למספר החודשים בהם הייתה לו אותה הכנסה, היינו ל-8. (ראה גם הוראה 8.12.2.4 – "בקורת גביה" להלן).

8.5.5 הצבת נתונים וחישוב צמצום לעצמאי

דוגמא :

מבוטח לקה בהתקף לב ב- 4.12.90 והצהיר שהכנסותיו ממשלח יד פחתו כתוצאה מהאירוע. תאריך קובע משוער: 4.12.90

3 שנות המס שקדמו לשנה בה חל התאריך הקובע הן: 1987, 1988 ו-1989.

בחישוב בהתייחס ל- 4.12.90 (ת.ק. משוער) – לא נמצאו 90 ימים רצופים בהם מתקיים צמצום בשיעור 505 לפחות (ראה להלן גיליון עזר מס' 1).

הערה: על מנת להבטיח קביעת תאריך קובע מוקדם ככל האפשר, נדרשת בדיקת הצמצום לתאריך תחילת הנכות הרפואית גם אם אין שינוי של הבסיס (או המקדמות) לתשלום דמי ביטוח.

התאריך הקובע המשוער הבא שלגביו יש לחשב הצמצום הוא תחילת שנת המס הבאה, היינו 1.1.91.

שינוי התאריך הקובע המשוער מחייב הגדרה מחדש של 3 שנות המס שקדמו לשנה
בה חל התאריך הקובע – ראה הצבת נתונים וחישוב ע"ג גיליון העזר מס' 2 להלן.
לתשומת לב – במקרה זה נבחרה הכנסה קובעת בהתאם להוראת תקנה 6 לתקנות
הצמצום (ראה הוראה 8.7 להלן).
(החישוב נערך ב12/91 לפי בסיסים שנתיים לשנים 88,89,90 ובסיסים רבעוניים
לשנת 1991).

שם משפחה X	שם פרטי X	מספר זהות X	רמת השכלה: ☐ אקדמאית - 110% ☐ על יסודית - 90% ☐ אחר - 75%	תאריך קובע משוער: 4.12.90	סוג ביטוח ב-3 השנים שלפני התיק: 33
נקבעה בעבר הכנסה לא ☒ לא האם תקפה ☐ כן ☐			כן, והיא ☐ <u> </u> % לא ☐		
קובעת: ☐			עבור ללוח 3		

1. הכנסה קובעת לשכיר 3. ההכנסה לאחר תאריך קובע ושיעור הצמצום

$$100 - \frac{(11)}{(A)} \times 100 = (12)$$

$$\frac{(9)}{(10)} \times 100 = (11)$$

רבעון קובע סמך	שיעור הצמצום	ההכנסה כ-90% מהשכר הממוצע במשק	שכר בממוצע לחודש	סכום ההכנסה לחודש מעבודה/ממשלח-יד	חודש ושנה
	44.34%	81.89%	2458	2011	12/90
√	78.22%	32.02%	2330	746	1/91
√	78.22%	32.02%	2330	746	2/91

אם כ-3 החודשים הנ"ל אין צמצום - לא נוצר תאריך קובע יש לאתר תקופה קובעת אחרת מחדש

%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%
%	%

רשום החודשים לפי מיקומם ברבעון. ראשון יירשם החודש שקדם לחודש בו חל ת"ק (לכאורה) ראה מעבר לדף.

מס' סודר	חודש ושנה	סכום הכנסה מעבודה		ס"ה שכר ממוצע במשק לרבעון	ההכנסה כ-90% מס"ה השכר הממוצע במשק	קבעון קובע סמך ☒
		לחודש	לרבעון			
$\% = \frac{\% \text{ רבעון (6)} + \% \text{ רבעון (6)}}{2}$					הכנסה קובעת (לכאורה) הכנסה קובעת מינימלית:	
הגבוה מבניהם					☐ 75%, ☐ 90%, ☐ 100%	
הכנסה קובעת (A) 81.25 %						

4. סיכום

2. הכנסה קובעת-לעצמאי, לשכיר ועצמאי

שנה חודש יום	☐
תאריך קובע (לכאורה):	☐
לא נוצר תאריך קבוע-דחייה	☐

בתקופת הזכאות:

מ- _____ עד _____ הצמצום %

מ- _____ עד _____ הצמצום %

הערות: אין צמצום בשיעור 50% 90 יום

 X X X

תאריך שם החותם חתימה

שנה קובעת סמך ☒	הכנסה ב-90% מהשכר הממוצע במשק	השכר הממוצע (שנתי)	הכנסה שנתית		שנת כספים
			ממשלח יד	מעבודה	
√	146.99%	15,527	22,823	22,823	87
	65.40%	19,398	12,678	12,687	88
	82.44%	23,229	19,151	19,151	89

הכנסה קובעת (A) %

הגבוה מבניהם

75% 90% 110%

שם משפחה	שם פרטי	מספר זהות	רמת השכלה: ☐ אקדמאית-110% ☐ על יסודית-90% ☐ אחר-75%	תאריך קובע משוער: 1.1.91	סוג ביטוח ב-3 השנים שלפני התיק: 33
נקבעה בעבר הכנסה לא ☒ לא האם תקפה היום: ☐ כן ☐ כן קובעת: _____%			לא ☐ כן, והיא _____% עבור ללוח 3		

1. הכנסה קובעת לשכיר

רשום החודשים לפי מיקומם ברבעון. ראשון יירשם החודש שקדם לחודש בו חל ת"ק (לכאורה) ראה מעבר לדף.

$$\frac{(4)}{(5)} \times 100 = (6)$$

מס' סדר	חודש ושנה	סכום הכנסה מעבודה		סי' שכר ש"ה	הכנסה מס'ה שכר הממוצע במשק	קבעון קובע סמן
		לרבעון	לחודש			
						☒
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	
					%	

$\% = \frac{\text{רבעון I (6)} + \text{רבעון II (6)}}{2}$
 הגבוה מבניהם
 הכנסה קובעת (לכאורה) הכנסה קובעת מויימלית: 75%, 90%, 100%

הכנסה קובעת (A)
81.25%

2. הכנסה קובעת-לעצמאי, לשכיר וצמאי

3. ההכנסה לאחר תאריך קובע ושיעור הצמצום

$$100 - \frac{(11)}{(A)} \times 100 = (12)$$

$$\frac{(9)}{(10)} \times 100 = (11)$$

חודש ושנה	סכום הכנסה לחודש מעבודה/ממשלח-יד	שכר בממוצע לחודש במשק	ההכנסה כ-30% מהשכר הממוצע במשק	שיעור הצמצום	רבעון קובע סמן
1/91	746	2330	32.02%	64.42%	☒
2/91	746	2330	32.02%	64.42%	☒
3/91	746	2530	29.49%	67.23%	☒
אם כ-3 החודשים הנ"ל אין צמצום- לא נוצר תאריך קובע יש לאתר תקופה קובעת אחרת מחדש					
4/91	810	2530	30.02%	64.42%	☒
5/91	810	2530	30.02%	64.42%	☒
6/91	810	2530	30.02%	64.42%	☒
7/91	810	2530	30.02%	64.42%	☒
8/91	810	2753	29.42%	67.34%	☒
9/91	870	2753	29.42%	67.31%	☒
10/91	846	2753	31.38%	65.13%	☒
11/91	846	2753	31.38%	65.13%	☒
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	

4. סיכום

תאריך קובע (לכאורה): _____ שנה _____ חודש _____ יום
 לא נוצר תאריך קובע-דחייה

בתקופת הזכאות:

מ- 1/91 עד 11/91 הצמצום 64.42% עד 67.31%
 מ- _____ עד _____ הצמצום _____%

הערות: _____

12/91 X שם החותם
X חתימה

שנת כספים	הכנסה שנתית			הכנסה קובעת מויימלית:
	ממשלח יד	מעבו דה	סי'ה	
88	12,687		12,678	
89	19,151		19,151	
90	21,973		21,973	
				75% ☐
				90% ☐
				110% ☐
				הגבוה מבניהם
				ההכנסה הקובעת (A) _____%

8.6 חישוב צמצום לשכיר ועצמאי

8.6.1 הגדרת שכיר ועצמאי

מבוטח ייחשב כעובד שכיר וכעובד עצמאי לענין בחירת "התקופה הקובעת" אם בתקופה התחילה בשלוש שנות המס שקדמו לשנת המס שבה חל התאריך הקובע ועד התאריך הקובע, היה גם עובד שכיר ועובד עצמאי – בין אם לסירוגין ובין אם בעת ובעונה אחת, (תקנה 3(3)).

דוגמא:

- תאונת דרכים ארעה למבוטח ב – 5.8.91 (+תאריך קובע משוער)
- הנ"ל עובד כלהלן :
- מ 4/85-12/90 כעובד כעצמאי.
- 1/91 ואילך עובד כעובד שכיר.

שנת המס בה חל התאריך הקובע היא 1991 ; שלוש שנות המס שקדמו לה הן : 1988, 1989, 1990.
בחלק מהתקופה המתחילה ב – 1.188 ומסתיימת ב 5.8.91 היה התובע עצמאי ובחלקה עובד שכיר ולכן יש לראותו לענין בחירת התקופה הקובעת כעובד שכיר ועצמאי.

8.6.2 תקופה קובעת והכנסה קובעת לשכיר + עצמאי

התקופה הקובעת וההכנסה הקובעת לגבי מי שהוא עובד שכיר ועצמאי כאמור למעלה, תבחר עפ"י ההכנסה הקובעת הגבוהה יותר כמפורט להלן :

1. הכנסה קובעת הנקבעת רק עפ"י מעמדו והכנסותיו כעובד שכיר, היינו הכנסותיו ב-2 רבעונים מתוך 18 החודשים שקדמו לתאריך הקובע (תקנות 3(3) ו- תקנה 4 (1)).
פרוט ראה בהוראה 8.4 לעיל או לחילופין (לפי הגבוה מבניהם) –
2. הסך הכולל של הכנסותיו ממשלח יד ומעבודה (כשכיר) בתקופה הקובעת לגבי עובד עצמאי, היינו ההכנסה כאמור בשנת מס אחת מתוך שלוש שנות המס שקדמו לשנת המס שבה חל התאריך הקובע (תקנות 3(3) ו- תקנה 4 (1) לתקנות הצמצום). ראה גם הוראה 8.5 לעיל.

8.6.3 הכנסה מעבודה ומשלח יד לאחר התאריך הקובע

כאמור בתקנה 2 (2) לתקנות הצמצום ההכנסה לאחר התאריך הקובע היא הכנסה חודשית המחושבת באחוזים מהשכר הממוצע שהיה בתוקף באותה תקופה.

לפיכך, לתובע שלאחר התאריך הקובע הוא שכיר ועצמאי באותה עת, יש לחבר את הכנסתו החודשית מעבודה כשכיר וממשלח יד כעצמאי ולחשב את שיעורה באחוזים מהשכר הממוצע החודשי.

האמור לעיל רלוונטי לכל מי שלאחר התאריך הקובע הוא שכיר ועצמאי באותה עת, בין שהתקופה הקובעת לגביו נקבעה כשכיר, כעצמאי או כשכיר ועצמאי.

8.6.4 הצבת נתונים – דוגמא

דוגמא: תובע עבד כעצמאי מ – 1985. החל מ-4/91 עבד גם בחברת מחשבים כשכיר. מ – 1.3.92 עקב אירוע לבבי צמצם את היקף עבודתו הן כשכיר והן כעצמאי. נתונים ע"ג גיליון העזר יש להציב בכל השדות המסומנים ב-x - ראה להלן. ההכנסה הקובעת תהיה הגבוהה מבין השתיים : זו שבלוח 1 או זו שבלוח 2. ובהתחשב בהכנסת מקסימום וההכנסה הקובעת המינימלית. ההכנסה לאחר התאריך הקובע תחושב על בסיס הכנסתו החודשית מעבודה וממשלח יד.

שם משפחה	שם פרטי	מספר זהות	רמת השכלה: X אקדמאית-110% ☐ על יסודית-90% ☐ אחר-75%	תאריך קובע משוער: 1.3.92	סוג ביטוח ב-3 השנים שלפני התיק: X
----------	---------	-----------	--	-----------------------------	--------------------------------------

נקבעה בעבר הכנסה לא האם תקפה לא
קובעת: כן היום: כן
כן, והיא _____%
עבור ללוח 3 →

1. הכנסה קובעת לשכיר .3. ההכנסה לאחר תאריך קובע ושיעור הצמצום

$100 - \frac{(11)}{(A)} \times 100 = (12)$
 $\frac{(9)}{(10)} \times 100 = (11)$

$\frac{(4)}{(5)} \times 100 = (6)$
רשום החודשים לפי מיקומם ברבעון. ראשון יירשם החודש שקדם לחודש בו חל ת"ק (לכאורה) ראה מעבר לדף.

חודש ושנה	סכום ההכנסה לחודש מעבודה/ממשלה-יד	שכר בממוצע במשק לחודש	ההכנסה כ% מהשכר הממוצע במשק	שיעור הצמצום	רבעון קובע סמן ✓
3/92	X+X	X	X %	X %	
4/92	X+X	X	X %	X %	
5/92	X+X	X	X %	X %	
אם כ-3 החודשים הנ"ל אין צמצום- לא נוצר תאריך קובע יש לאתר תקופה קובעת אחרת מחדש					
6/92	X+X	X	X %	X %	
7/92	X+X	X	X %	X %	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	
			%	%	

מס' סודר	חודש ושנה	סכום הכנסה מעבודה לחודש		ס"ה שכר ממוצע ברבעון	ההכנסה כ% מס"ה השכר הממוצע במשק	קובע סמן ✓
		לרבעון	לחודש			
1	9/90				X %	
2	10/90				X %	
3	11/90				X %	
4	12/90				X %	
5	1/91				X %	
6	2/91				X %	
7	3/91				X %	
8	4/91	X	X	X	X %	
9	5/91	X	X	X	X %	
10	6/91	X	X	X	X %	
11	7/91	X	X	X	X %	
12	8/91	X	X	X	X %	
13	9/91	X	X	X	X %	
14	10/91	X	X	X	X %	
15	11/91	X	X	X	X %	
16	12/91	X	X	X	X %	
17	1/92	X	X	X	X %	
18	2/92	X	X	X	X %	

$\% = \frac{\text{רבעון I} (6) + \text{רבעון II} (6)}{2}$
הכנסה קובעת (לכאורה)
הכנסה קובעת מינימלית:
75%, 90%, 100%
הגבוה מבניהם
הכנסה קובעת (A)
81.25 %

2. הכנסה קובעת-לעצמאי, לשכיר ועצמאי .4. סיכום

שנה חודש יום _____
תאריך קובע (לכאורה):
 לא נוצר תאריך קובע-דחייה

בתקופת הזכאות:
מ- _____ עד _____ הצמצום %
מ- _____ עד _____ הצמצום %
הערות: _____
_____ X _____ X _____ 10.8.92
תאריך שם החותם חתימה

שנת כספים	הכנסה שנתית			השכר הממוצע במשק(שנתי)	ההכנסה כ% מהשכר הממוצע במשק	שנה קובעת סמן ✓
	ממשלה יד	מעבודה	ס"ה			
89	X				X %	
90	X				X %	
91	X	X	X	X	X %	

הכנסה קובעת מינימלית: 75% 90% 110%
הגבוה מבניהם
הכנסה קובעת (A) _____%

8.7 זקיפת הכנסה במקריים מיוחדים (תקנה 6)

8.7.1 כללי

תקופה קובעת כמשמעה בתקנה 3 מעצם הגדרתה אינה יכולה לחול על כלל המבוטחים. תקנה 6 לתקנות הצמצום נועד להשלים את תקנות 2 (1) ו- 3 לעיל, וענינה ייחוס (= זקיפה) הכנסה לתקופה שלפני התאריך הקובע. הכנסה זו היא חילופית להכנסה הקובעת כמשמעה בתקנה 2(1) לתקנות הצמצום, ובה יש להתחשב בחישוב הצמצום לגבי המקרים הפורטים בהמשך.

כמודד לקביעת ההכנסה לפי תקנה 6 משמשת רמת ההשכלה של התובע, בהנחה (שהוכחה אמפירית) כי רמת השכלה גבוהה יותר מבטיחה הכנסה מעבודה גבוהה יותר.

8.7.2 נסיבות לחישוב צמצום לפי תקנה 6

מבוטחים לגביהם יחושב צמצום בהשתכרות עפ"י הכנסה כהגדרתה בתקנה 6 (כחילופין לזו שבתקנה 2(1)) הם כמפורט להלן:

- מבוטח שלא חלה עליו תקנה 3 לתקנות הצמצום, היינו אין לו "תקופה קובעת" כמשמעה בתקנה 3, אם משום שלא עבד לפני התאריך הקובע (כגון סטודנט מובטל וכיוצ"ב) או שלא היה מבוטח לפני התאריך הקובע, כגון מי שהתאריך הקובע חל ביום עלייתו לארץ;
- מבוטח שלא הייתה לו הכנסה בתקופה הקובעת (כגון בן משפחה שעבד בעסק משפחתי ללא תמורה).
- מבוטח שהכנסתו בתקופה הקובעת נמוכה מהמינימום המפורט בהמשך (ההנחה לגביו היא שלא מיצה את פוטנציאל השתכרותו לפני התאריך הקובע).

לכל אלה נקבע בתקנה 6 שיעור הכנסה כאחוז מהשכר הממוצע המבוסס על רמת ההשכלה כמפורט בהמשך, והוא כאמור לעיל ישמש כהכנסה קבועה בחישוב הצמצום (להלן – הכנסה קובעת מינימלית).

8.7.3 הכנסה קובעת לפי רמת השכלה

ההכנסה הקובעת (המינימלית) לפי רמת ההשכלה, הינה כמפורט להלן:

1. 110% מהשכר הממוצע (תקנה 6 (1)):
 - לבעלי תעודה על תואר אקדמאי, כגון: בוגרי אוניברסיטה או טכניון.
- לבעלי תעודת הסמכה לעסוק במקצוע שמסלול הלימודים בו הוא לפחות 3 שנות לימוד במסגרת על תיכונית כגון: בעלי תעודות המוסמכים לעסוק בהוראה, דיינות, סיעוד, אחיות הנדסאים וכד'.

בהתחשב בשינויים החלים במהלך השנים בדרישות לקבלת הסמכה בתחומים מקצועיים שונים, יש לבחון את תעודת ההסמכה עפ"י התנאים ושנות הלימוד הנדרשות היום לשם השגת הסמכה לעסוק באותו מקצוע. כך למשל נדרשו בעבר 10 שנות לימוד לכניסה לבי"ס לאחיות ולקבלת תעודה כאחות מוסמכת, היום הדרישה היא סיום 12 שנות לימוד ותעודת בגרות.

היות עפ"י הדרישות הנוכחיות מתקיימים באחות מוסמכת תנאי תקנה 6(1) (=110%), יש לראות גם את מי שבידה תעודה מקצועית כאחות מוסמכת ולא סיימה 12 שנות לימוד כאמור – כמי שמתקיימת בה תקנה 6(1).

2. 90% מהשכר הממוצע (תקנה 6(2)):

3. - לבעלי תעודת בגרות

- לבעלי תעודת גמר ממשלתית לאחר סיום 3 שנות לימוד על יסודי במסלול לימודים מקצועי, או 4 שנות לימוד במסלול לימודים עיוניים.

לתשומת לב: (לסי"ק 1 ו-2 לעיל) כל תעודה על השכלה יש לבדוק עפ"י הכללים שלעיל. העתקה יצורף לתיק נכות. ללא הצגת תעודה כאמור לא ניתן לקבוע הכנסה מינימלית קובעת בשיעור 110% או 90% לפי הענין. מקרים חריגים יש להעביר להתייעצות בענף.

אם תעודת ההסמכה המקצועית ניתנה בעבר הרחוק, יש לשקול לפי הענין, פניה לגורמים המוסמכים לשם ברור הדרישות הנוכחיות לקבלת הסמכה לעסוק באותו המקצוע.

לשם קביעת משמעותן של תעודות אקדמאיות מחו"ל בהשוואה לתעודות המקובלות בישראל, ניתן להיעזר בוועדה להערכת תארים ודיפלומות אקדמיים מחו"ל שליד משרד החינוך והתרבות.

3. 75% מהשכר הממוצע (תקנה 6(3)).

כל מי שלא מתקיים בו האמור בס"ק 1 ו-2 לעיל, אמור בכל מי שאינו בעל השכלה בכלל, או שהוא בעל השכלה הנמוכה מהאמור בס"ק 1 ו-2 לעיל.

דוגמא: לתובע בן 23 תעודת בגרות, הכנסתו בפועל בתקופה הקובעת כאחוז מהשכר הממוצע היא בשיעור 80%.

הכנסתו החודשית לאחר תאריך הקובע היא בשיעור 43% מהשכר הממוצע.

הואיל וכבעל תעודת בגרות ההכנסה הקובעת המינימלית לגביו היא 90% מהשכר הממוצע (ראה ס"ק 2 לעיל) – תשמש זו כהכנסה קובעת לצורך חישוב הצמצום לאור הכנסותיו ולאחר התאריך הקובע (43% מהשכר הממוצע) יהיה הצמצום בהכנסותיו בשיעור 52.3% לפי החישוב הבא:

$$43 \times 100$$

$$100 - \frac{\quad}{90} = 52.3\%$$

90

8.7.3.1 שינוי ברמת השכלה אחרי תאריך קובע, והכנסה לפי תקנה 6

מי שלמד או השלים את לימודיו לאחר תחילת הנכות (התאריך הקובע), תיקבע לגביו ההכנסה לפי תקנה 6 בהתאם לרמת השכלה האחרונה. תחילתה תהיה בתוקף לא לפני היום בו השלים התובע את הלימודים המזכים בהכנסה קובעת מינימלית גבוהה יותר כאמור בתקנה 6.

דוגמא

בתביעה שהוגשה 6.92 נקבע תאריך קובע משוער ל – 1.1.90. התובע סטודנט שסיים לימודי תואר ראשון ב-31.3.92.

בחישוב הצמצום לתקופה מ-4.92-1.90 תובא בחשבון הכנסה קובעת בשיעור 90%, ולתקופה מ-4.92 ואילך הכנסה קובעת בשיעור 110%.

הערה : לגבי מי שמשתלמת לו קצבה בפועל, כפוף השינוי בהכנסה הקובעת המינימלית לצורך חישוב הצמצום גם לתקנות בדיקה מחדש.

8.8 מקסימום הכנסה (תקנה 9)

8.8.1 מקסימום הכנסה – כללי

ההכנסה המובאת בחשבון לצורך חישוב הצמצום מוגבלת לסכום שאינו עולה על 3 פעמים השכר הממוצע (תקנה 9 לתקנות הצמצום), מכאן שבהכנסה המחושבת כאחוז מהשכר הממוצע אמורים הדברים ב-300% מהשכר הממוצע.

כל הכנסה העולה על 300% כאמור אינה מובאת בחשבון בחישוב הצמצום בהשתכרות הן לשכיר, הן לעצמאי והן לשכיר+ עצמאי.

הערה: הגבלת ההכנסה המובאת בחישוב הצמצום חלה הן לגבי "ההכנסה הקובעת" ולכאורה גם לגבי "ההכנסה לאחר התאריך הקובע".

בפועל להגבלה זו משמעות מעשית לגבי "ההכנסה הקובעת" בלבד, היות ובכל מקרה כש"הכנסה לאחר התאריך הקובע" עולה על 150% מהשכ"מ, שיעור הצמצום יהיה נמוך מ-50% ולא יתקיים תנאי הצמצום שבהגדרת "נכה".

דוגמא: ההכנסה ב"תקופה הקובעת" המחושבת לפי תקנה 2(1) היא בשיעור 500% מהשכר הממוצע. ההכנסה הקובעת, בהתחשב בהכנסה מקסימלית – היא 300%.

"ההכנסה אחרי התאריך הקובע" היא בשיעור 150%.

שיעור הצמצום הוא 50% לפי החישוב הבא:

$$150 \times 100 \\ 100 - \frac{\quad}{300} = 50\%$$

8.8.1.1 אופן חישוב הכנסה קובעת מקסימלית לעובד שכיר

בדיקת הכנסותיו בתקופה קובעת של עובד שכיר לענין ההכנסה המקסימלית תערך לגבי ממוצע הכנסותיו בשני הרבעונים שיבחרו (ולא לגבי כל רבעון בנפרד). עולה ממוצע ההכנסה הכוללת בשני הרבעונים על 300%, תהיה ההכנסה הקובעת 300%.

דוגמא: ההכנסה ברבעון אחד – 380% מהשכר הממוצע.

ההכנסה ברבעון שני – 240% מהשכר הממוצע.

סה"כ ההכנסה בשני הרבעונים – היא בשיעור 620% מהשכ"מ (380%+240%).

ממוצע ההכנסה בשני הרבעונים (2:620) הוא 310%, ההכנסה הקובעת תהיה אפוא 300% בלבד.

8.9 חישוב צמצום לחברי קיבוץ ומושב שיתופי

8.9.1 כללי

לחברי קיבוץ ומושב שיתופי מהווה מספר שעות העבודה הרשום בסידור העבודה בסיס לחישוב הצמצום בהשתכרות (תקנה 8 לתקנות הצמצום).

יודגש כי תובע המתגורר בקיבוץ/מושב שיתופי ואינו במעמד של "חבר" – תקנה זו אינה חלה עליו. יש אפוא לברר מעמד "חברות" לגבי כל תובע כאמור.

8.9.2 שיטת חישוב

שיטת חישוב הצמצום לחברי קיבוץ/מושב שיתופי מבוססת על היחס שבין מספר שעות עבודה יומית בפועל (לפי הרישום בסידור העבודה) ובין מספר השעות ליום עבודה מלא שהוא בן 8 שעות עבודה.

חבר קיבוץ/מושב שיתופי המועסק ע"י הקיבוץ/המושב לא יותר מ-4 שעות עבודה ליום ייחשב כמי שצמצום את השתכרותו בפועל ב-50% לפחות.

שיעור הצמצום בהשתכרות ייקבע לפי הנוסחה הבאה:

מס' שעות עבודה ליום x 100

שיעור הצמצום = ----- - 100

8

הערה : כאשר רשום החבר בסידור העבודה בחלק מהחודש כמי שעובד יותר מ-4 שעות יומיות ובחלקו פחות מ-4, יערך חישוב הצמצום בחישוב חודשי, היינו חישוב ס"ה שעות העבודה בפועל כאחוז מסך שעות העבודה הכולל באותו חודש, שהוא המכפלה של 8 במספר ימי העבודה באותו חודש.

8.9.2.1 עבודה לצורכי שיקום/ השגחה

חבר קיבוץ/מושב שיתופי **הרשום בסידור העבודה** כמי שעובד יותר מ-4 שעות ביום לא ייחשב כמי שצמצם את כושרו להשתכר בשיעור 50% גם אם העסקתו ע"י המשק היא לצורכי שיקום בלבד, או לצורך השגחה, או שהעסקתו כרוכה בהוצאות מיוחדות לשם יצירת תנאי עבודה המתאימים למגבלותיו.

יודגש כי הצמצום בהשתכרות עפ"י תקנה 8 אינו נמדד לא עפ"י תפוקה ולא התחשב בהוצאות הכרוכות בהעסקה, אלא במספר שעות העבודה הרשומות בסידור העבודה בלבד. (הסוגיה נידונה בבית הדין הארצי תיק מ-63/0, אברהם לזר נגד המוסד).

8.9.3 חישוב צמצום חבר קיבוץ/ מושב שיתופי שיש לו גם הכנסה כעובד שכיר

חבר קיבוץ/מושב שיתופי המועסק במשק במסגרת סידור העבודה, והוא גם עובד שכיר (מחוץ למשק) שמשולם בעדו שכר עבודה – יערך לגביו חישוב הצמצום הן לפי הכללים החלים על חבר קיבוץ כאמור למעלה, והן לפי הכללים החלים לגבי עובד שכיר בהוראה 8.4 לעיל. הנ"ל ייחשב כמי שצמצם את השתכרותו בפועל בשיעור 50% לפחות רק אם מתקיימים 50% של צמצום עפ"י שני החישובים כאמור. (אם בסידור העבודה רשומות גם שעות עבודתו כשכיר יש להביאן בחשבון בחישוב הצמצום שלפי תקנה 8).

חבר קיבוץ המועסק רק כעובד שכיר שמשולם בעדו שכר עבודה, ייבדק הצמצום בהשתכרות רק עפ"י הצמצום בהכנסותיו כאמור בהוראה 8.4 לעיל, ולא על פי מספר שעות העבודה גם אם אלה רשומות בסידור העבודה.

מקרים חריגים יש להעביר להתייעצות למדריכת הסניף.

8.10 סדר הפעולות בקביעת שיעור הצמצום

סדר הפעולות המתחייב בחישוב הצמצום, בהתחשב בסווג התובע כעובד שכיר, עצמאי או כשכיר ועצמאי מפורט להלן.

1. קביעת תאריך קובע משוער המוקדם ביותר בהתחשב בהצהרת התובע על מועד הצמצום בהשתכרות (לגבי עובד עצמאי- עפ"י נתוני הגביה); אחוזי נכות רפואית מזכים; ומועד הגשת התביעה.
2. הגדרת התקופה מתוכה תקבע התקופה הקובעת, כלהלן:

שכיר	עצמאי	לשכיר ועצמאי
א. הגדרת 18 ח' שבתכוף לפני החודש בו חל ת.ק משוער ב. הגדרת הרבעונים ב-18 החודשים הנ"ל	א. קביעת 3 שנות מס שקדמו לשנת המס בה חל הת.ק המשוער	א. כאמור לגבי שכיר ב. כאמור לגבי עצמאי

3. הגדרת "תקופה קובעת" ונתונים ל"הכנסה קובעת" כלהלן :

שכיר	עצמאי	לשכיר ועצמאי
א. קביעת ההכנסה החודשית והרבעונית בהתחשב בפריסת תוספות שכר, ובניכוי דמי מחלה ממעביד. ב. חישוב שיעור ההכנסה הרבעונית כ- % משכ"מ רבעוני לגבי כל רבעון בנפרד. ג. בחירת 2 הרבעונים בהם % הנ"ל הוא הגבוה ביותר. ד. חישוב הממוצע של 2 % ברבעונים שנבחרו.	א. חישוב שיעור ההכנסה השנתית כ- % מהשכ"מ השנתי בכל אחת מהשנים הנ"ל. ב. בחירת השנה בה % הנ"ל הוא הגבוה ביותר.	א. לפי הכנסות כשכיר בלבד – כאמור לגבי שכיר-ס"ק 3א-ד. ב. לפי הכנסות כעצמאי ושכיר: 1. קביעת ההכנסה הכוללת מעבודה כשכיר ועצמאי בכל אחת מ-3 שנות המס כאמור לגבי עצמאי. 2. חישוב ההכנסה הנ"ל כ- % מהשכ"מ השנתי, בכל אחת מ-3 השנים. 3. בחירת השנה בה ה- % הנ"ל הוא הגבוה ביותר. ג. בחירה בין א' ל-ב(3) לפי ה- % הגבוה ביותר.

4. השוואת השיעור האחרון שבס"ק 3 להכנסה מינימלית קובעת לפי תקנה 6.
5. בדיקה וקיוזו השיעור האחרון שבס"ק 3 לשיעור שאינו עולה על 300% (היינו על 3 פעמים השכר הממוצע).
6. קביעת ההכנסה הקובעת הגבוהה ביותר בהתחשב בשיעורים בס"ק 3 ו-4 לעיל.
7. קביעת "ההכנסה אחרי התאריך הקובע" המשוער : חישוב ההכנסה כ- % מהשכר הממוצע באותה תקופה.

- לשכיר – בחישוב חודשי (בהתחשב בפריסת תשלום נוסף, ובניכוי דמי מחלה ממעביד).
 - לעצמאי – בחישוב חודשי בשנה בה חל התאריך הקובע. בשנים שלאחר מכן ניתן לערוך גם חישוב רבעוני או שנתי.
 - לשכיר ולעצמאי – בחישוב חודשי.
8. חישוב צמצום לפי הנוסחה:

$$\text{שיעור הצמצום} = \frac{100\% \times \text{"הכנסה אחרי ת.ק."}}{100 - \text{"הכנסה קובעת"}} =$$

לתשומת לב: אם לא נוצר צמצום בשיעור 505 לפחות במשך 90 ימים רצופים ביחס לתאריך הקובע המשוער שנקבע, יש לקבוע תאריך קובע משוער אחר ולהגדיר ביחס אליו תקופה קובעת והכנסה קובעת ולחשב את שיעור הצמצום בהתאם.

8.11 סווג מבוטחים וקביעת בסיס לדמי ביטוח

8.11.1 כללי

אוכלוסיית המבוטחים מסווגת, לענין הביטוח בענפים השונים ולענין החיוב בדמי ביטוח, לסוגים שונים.

קביעת סוג המבוטח היא בסמכות מחלקת הביטוח (הגביה) בלבד.

שתי קבוצות המבוטחים העיקריות הן: "שכירים" (סוג 41); ו"לא שכירים".

בין ה"לא שכירים" הסוגים העיקריים הם העובד העצמאי (סוג 33), ומי שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי (סוג 29).

בנוסף לאלה מסווגים מבוטחים בעלי מאפיינים ייחודיים בסווגי משנה כמפורט בלוח 2 בהמשך.

8.11.1.1 שינוי סוג מבוטח

הבהרות לענין שינוי סוג מבוטח ראה ב"קריאת בקורת גביה" הוראות 8.12.2.2 טור "סוג מבוטח" – והוראה 8.12.2.3 טור "מתאריך".

8.11.1.2 שכירים ולא שכירים – אפיונים בסיסיים

ההבחנה בין שתי הקבוצות העיקריות – שכירים ולא שכירים – נוגעת למספר היבטים:

תחולת הביטוח: עובד שכיר מבוטח בכל ענפי הביטוח כגון: זקנה, שאירים, נכות, נכות, ילדים, נפגעי עבודה, וכו'.

עובד עצמאי מבוטח בכל ענפי הביטוח כאמור, למעט ביטוח אבטלה וביטוח פשיטת רגל (פש"ר). מבוטח המסווג בסוג 29 מבוטח בענפי הביטוח השונים למעט בביטוח אבטלה, נפגעי עבודה, דמי לידה ופשיטת רגל.

חובת תשלום דמי ביטוח: חובת תשלום דמי ביטוח לעובד שכיר – חלה על מעבידו; מבוטח ש"אינו שכיר" חלה עליו חובת התשלום.

דווח, מקורות – מידע וניהול תיק מבוטח: חובת הדווח למוסד על עובד שכיר חלה על מעבידו. המידע לגביו מתנהל באמצעות תיק המעביד. שכיר העובד אצל יותר ממעביד אחד – מדווח ע"י כל אחד ממעסיקיו בנפרד.

בריכוז נתונים הנוגעים לתקופות עבודה כשכיר, ניתן להסתייע בשאילתת אימות. כן ניתן להיעזר במח' אימותים וזיהויים במשרד הראשי המספקת מידע על תקופת עבודה, הכנסה מעבודה ופרטים על המסיק.

הדווח על מבוטח "לא שכיר" מופנה למחלקת הגביה ע"י המבוטח עצמו.

תיקים (ורשומות) פרטניים מתנהלים לגבי מבוטחים "לא שכירים" בלבד, ופרטים אודותם ניתן לקבל במחלקת הגביה – פרוט ראה להלן בהוראות לענין בקורת גביה.

*היבט אחר לענין ההבחנה בין "שכירים" ו"לא שכירים" נוגע לבסיס החישוב של דמי הביטוח ולשיעורם כמפורט בהוראה 8.11.3 להלן.

לוח 1: סוגי מאפיינים והערות

8.11.2 סווגים ראשיים- שכיר, עצמאי, וסוג 29

סמל סווג	סוג המבוטח	הגדרות מאפיינים והערות
41	עובד שכיר	<p>עובד שכיר הוא מי שמתקיימים בו יחסי עובד ומעביד. "ולרבות בן-משפחה- שלעניין זה הוא אחד ההורים, ילד, נכד, אח, אחות – אף אם אין בינו לבין קרובו המעסיק יחסי עובד ומעביד, ובלבד שהוא עובד במפעל באופן סדיר ובעבודה שאילולא עשה אותה היא הייתה נעשית בידי עובד" (סעיף 1 לחוק).</p> <p>המאפיין העיקרי שמקובל לראותו כראיה לקיום יחסי עובד-מעביד הוא מבחן ההשתלבות, היינו היותו של העובד חלק אינטגרלי ממטרות הארגון/המפעל.</p> <p>כמו כן- מסווגים כשכירים (גם אם לא מתקיימים יחסי עובד מעביד) אלה שסוג עיסוקים נקוב בצו סיווג מבוטחים לתוספת ה' - כגון: שומר, עובד ניקיון שאינו מעסיק עובדים אחרים וזמני העבודה נקבעו מראש, מרצה בתנאים מסוימים, מורה דרך שאין רכב בבעלותו, וכו'.</p>

<p>1. מי שעוסק במשלח יד שלא כעובד לפחות 12 שעות בשבוע ממוצע והכנסתו החודשית הממוצעת היא לפחות הסכום הקובע בלוח א' שהוא 155 מהשכר הממוצע (סעיף לחוק 1) כמו כן מסווג כעצמאי מי שעיסוקו נקוב בצו סווג מבוטחים בתוספת ה II, כגון מוכר עיתונים שאינו מועסק כזבן בחנות/עסק, וזאת בכל תנאי העסקה</p> <p>2. עובד לשעה- עובד שהקשר בינו ובין מעבידו הוא לזמן פחות משבעה ימים (סעיף 1 לחוק).</p> <p>א. עובד לשעה בעבודה שאינה לצורך עסקו או משלח ידו של המעביר (תקנה 1 (1), הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).</p> <p>ב. עובד בעבודה לצורך עסקו או משלוח ידו של המעביד, אך מספר שעות העבודה אצל אותו מעביד אינו עולה על 4 שעות בשבוע. (תקנה 1(2), הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).</p> <p>1. עובד שמעבידו אינו תושב ישראל ומעבידו :-</p> <p>א. מקום מגוריו אינו בישראל ואין לו בישראל מען למסירת מכתבים .</p> <p>ב. ארגון בינלאומי הנהנה מחסינות מכוח אמנה בינלאומית שישראל צד לה (תקנה 1(4), הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).</p> <p>2. עובד בשירות דיפלומטי או קונסולרי של מדינת חוץ למעט :-</p> <p>א. המעביד חייב בתשלום דמי ביטוח בעבורו, או</p> <p>ב. המעביד משלם למעשה את דמי הביטוח בעבורו (תקנה 1(5) הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).</p>	<p>עובד עצמאי</p> <p>עובד לשעה</p> <p>עובד החייב בתשלום דמי ביטוח בעד עצמו-סיווג כעצמאי</p>	<p>33</p>
<p>מבוטח שלא מתקיימות בו הגדרת עובד והגדרת עובד עצמאי שלעיל.</p>	<p>אינו עובד ואינו עובד עצמאי</p>	<p>29</p>

8.11.3 הבסיס לחישוב דמ"ב ול"לא שכיר" כללי

הערה : סווגים נוספים ראה בהוראה 8.11.6 להלן.

הבסיס לחישוב דמי ביטוח לעובד שכיר (סוג 41) היא הכנסתו החודשית מעבודה, כהגדרתה בסעיף 2(2) לפקודה. (סעיף 163 לחוק). אשר "ללא שכירים" מבוסס חישוב דמי הביטוח על הכנסתם השנתית בשנת המס בעדה משתלמים דמי הביטוח. (סעיף 164 לחוק).

לעובד עצמאי (סוג 33) אמורים הדברים בהכנסה שעפ"י המקורות המפורטים בסעיפים (1) ו-2(8) לפקודה, ולמעט ההוצאות הקשורות במישרין בהשגת אותה הכנסה (= הוצאה מוכרת הנקבעת ע"י מס הכנסה).

לגבי מי שאינו עובד שכיר ואינו עובד עצמאי ומסווג בסוג 29 נקבעים דמי הביטוח עפ"י הכנסתו השנתית מכל המקורות המנויים בסעיף 2 לפקודה (סעיף 164 לחוק) (הבהרות לסעיף 2 לפקודה ראה בפרק 7 לעיל).

הכנסה השנתית נקבעת עפ"י השומה הסופית של ההכנסה כאמור לפני כל פטור, ניכויים וזיכויים שלפני הפקודה, בהפחתת סכומי דמי הביטוח ומס מקביל המותרים בניכוי לפי סעיף 47 לפקודה מההכנסה האמורה (סעיף 164 (ב) (1) לחוק).

נתונים על ההכנסה והבסיס לדמ"ב יש לקבל ממחלקת הביטוח והגביה בלבד.

יודגש כי עפ"י סעיף 168 לחוק פטורות הכנסות מסוימות מתשלום דמי ביטוח. כגון הכנסות מגמלה לפי חוק הביטוח הלאומי למעט לפי פרקו'3 או פרקו'4; (סעיף 16(א) (1) לחוק).

הערה: פרוט נוסף לגבי קביעת בסיס לחישוב דמ"ב ללא שכירים (עצמאים) ראה "בקורת גביה" הוראה 8.12.2.4 להלן.

8.11.3.1 שינוי בסיס/מקדמות לדמ"ב

הבהרות לענין שינוי בסיס לדמי ביטוח ראה ב "בקורת גביה" הוראה 8.12.2.4 להלן.

8.11.3.2 הכנת מינימום ומקסימום לחיוב בדמי ביטוח

דמי ביטוח מחושבים, כאמור למעלה, מהכנסת המבוטח, ובהעדר הכנסה או כשהכנסה זו נמוכה מהמינימום המפורט להלן, מחושבים שיעורי דמי הביטוח כאילו הכנסת המבוטח היא בסכום השווה ל-25% מהשכר הממוצע-אמור בשכיר ובעצמאי, או – 15% מהשכר הממוצע למי שאינו עובד שכיר ועצמאי (סוג 29). לגבי מי שסווג כסטודנט או כתלמיד ישיבה – מינימום ההכנסה לתשלום דמ"ב או 5% מהשכר הממוצע.

ההכנסה ממנה גובים דמי ביטוח מוגבלת בתיקרת מקסימום שהיא עד סכום של 3 פעמים השכר הממוצע לעובד שכיר, ועד 4 פעמים השכר הממוצע למי "שאינו שכיר".

ההכנסה העולה על המקסימום האמור אינה מובאת בחשבון לענין תשלום דמי ביטוח.

8.11.4 שיעורי דמי הביטוח (לסוגים ראשיים)

דמי ביטוח הכוללים המשולמים עבור עובד שכיר הם בשיעור 12.70% מהכנסתו החודשית מעבודה; 5.35% מנוכים משכרו של העובד ויתרת התשלום היא על המעביד.

דמי הביטוח לעובד עצמאי הם בשיעור 12.49% (מ-1.10.92) מהכנסתו השנתית כאמור למעלה.

למבוטח המסווג בסוג 29 שיעור דמי הביטוח הוא 11.71%.

יצויין כי עד הכנסה בסכום של 50% מהשכ"מ תשלום דמי הביטוח הוא לפי שיעורי דמי הביטוח מופחתים.

עפ"י סעיף 169(ג) לחוק, נכה שאין לו הכנסות ונקבעה לו דרגת אי כושר יציבה שאינה עולה על 74%, או דרגה לתקופה זמנית בשיעור 75% לפחות – פטור מתשלום דמי ביטוח לאותה תקופה.

מי שנקבעה לו דרגת אי כושר יציבה בשיעור 75% או יותר, פטור מתשלום דמי ביטוח ניתן מדי שנה גם אם יש לו הכנסות אחרות מלבד גמלת נכות.

למרות האמור לעיל הפטור אינו חל על תשלום דמי ביטוח לענף נפגעי עבודה לעובד עצמאי. כן ניתן פטור מתשלום דמי ביטוח בתנאים מסוימים לנכים כאמור בסעיף 169(יב) (1 לחוק).

האישור לפטור מתשלום דמי ביטוח ניתן מידי שנה והוא מוגבל לשנת מס אחת. לגבי פנסיונרים שנקבעה להם דרגת אי כושר יציבה בשיעור 75% או יותר ניתן אישור לפטור ללא הגבלת זמן. לגביהם נקבע כי על מחלקת הגביה (מעבידים) להעביר העתק מטופס הפטור (בל/618) ליחידת הנכות. על גביו יצוין גם שם הגורם המשלם את הפנסיה. אם במועד מאוחר יותר חל שינוי בדרגת אי הכושר ונקבעת דרגה נמוכה מ-75% או דרגה זמנית על פקיד התביעות להודיע על השינוי למחלקת הגביה. על סמך הודעה זו יבוטל הפטור. העתק מהודעת ביטול הפטור יועבר ממחלקת הגביה לתיק נכות.

על פקיד התביעות לדווח למחלקת הגביה על ההחלטות בתביעות לקצבת נכות של כל מי שנערכה לו ביקורת גביה.

הדווח הוא ע"ג טופס בל/601 ת. נוהל מעודכן נמצא עתה בשלבי הכנה ויפורסם בנפרד.

לוח מספר 2 סווג מבוטחים

8.11.2 סווגים ראשיים-שכיר, עצמאי, וסוג 29

סמל הסוג	הגדרת הסוג	התנאים לקיום הסוג
08דע 0.1	חברים ואחרים בקיבוץ/מושב שיתופי	כל אלה במעמד שכירים, התנאים כפופים לכללים שנקבעו לכל סווג של הנ"ל.
11	אסיר/עציר	מי שנמצא במאסר/מעצר מעל שנה, ישולמו דמי ביטוח מאת אוצר המדינה החל מיום מאסרו/מעצרו. (תקנה 18, הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).
12	מבוטחת ברשות	משלמת דמי ביטוח מהכנסותיה (תקנה 9 א) לתקנות ביטוח ברשות).
14	מבוטחת ברשות	משלמת דמי ביטוח ממחצית הכנסות הבעל (תקנה 9 א) לתקנות ביטוח ברשות).
*17	תלמיד ישיבה או סטודנט בחו"ל * מ-1.1.92 תלמיד ישיבה וסטודנט בחו"ל מסווגים בסוג [31]	מבוטח לפי פרק ב' לחוק למעט אישה נשואה, והוא אחד מאלה: 1. סטודנט בחו"ל (תקנה 20(ב)2), הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח. 2. בחורי ישיבה בחו"ל (תקנה 20 (ב) (5) לחוק). 3. בחורי ישיבה בארץ(סעיף 167 (ה) לחוק). 4. תלמידי ישיבת ההסדר (12 (ה)2) תקנות הביטוח הלאומי ביטוח ברשות).
18	תלמיד-סטודנט	מבוטח לפי פרק ב' לחוק, למעט אישה נשואה הרשום

	כתלמיד במוסד להשכלה (תקנה 19 הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).		
29	אינו עובד ואינו עובד עצמאי	מבוטח שאינו מוגדר כעובד שכיר או כעובד עצמאי. (ראה לוח 1 לעיל) (סעיף 164 לחוק).	
31	מבוטח מחו"ל	מבוטח השוהה בחו"ל תקופה העולה על 6 חודשים למעט: 1. מועסק על ידי מעביד ישראלי בתוקף חוזה עבודה בישראל (סוג 41) (סעיף 32 לחוק). 2. תלמיד הלומד במוסד להשכלה מוכר ע"י משרד החינוך והתרבות (סוג 17) (תקנה 20(ב)2) הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח). 3. אשה נשואה בחלי"ת (סוג 44) (תקנה 1(3)-הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח). 4. חייל שהשתחרר משירות סדיר 12 חודשים מיום שחרורו (סוג 29) (תקנה 20(c)4) הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח). 5. מבוטח במדינה עמה יש אמנה ומשלם דמ"ב בארץ האמנה (סוג 76). (סעיף 190 לחוק). 6. אסיר בחו"ל פטור מתשלום דמי ביטוח בכל תקופת מאסרו. (סוג 78) (תקנה 18(ב), הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).	*המשך בעמוד הבא
33	– עובד עצמאי – עובד לשעה – עובד החייב בתשלום דמ"ב – בעד עצמו – סיווג כעצמאי	ראה לוח 1, הוראה 8.11.2 לעיל.	
34	עובד עצמאי שאין עיקר הכנסתו ממשלח ידו	1. עובד עצמאי שטרם מלאו לו 65 שנה בגבר ו60 שנה באשה. 2. אינו עובד שכיר באותו הזמן 3. הכנסתו מסוג 29 עולה על הכנסתו מסוג 33 (תקנה 14, הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).	
36	עובד עצמאי ושכיר	1. הגדרת סוג 33 2. הגדרת סוג 41. (תקנה 13, הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).	
37	עובד עצמאי מעל או מתחת לגיל הביטוח	1. עובד עצמאי מתחת לגיל 18 או עובד עצמאי מעל גיל 65 שנה בגבר ו60 באישה שאינו מקבל קצבת זקנה. 2. תושב ישראלי העובד כעצמאי שעלה לישראל לראשונה מעל גיל 60. עצמאי שאינו תושב ישראל. (סעיף 169 (ב) לחוק).	
38	עובד עצמאי המקבל קצבת זקנה או נכות	מבוטח המקבל קצבת זקנה/נכות בשיעור 100% לצמיתות וממשיך לעבוד כעצמאי (סעיף 169 (ב) לחוק).	
39	עובד שכיר ועצמאי מעל גיל ביטוח	עובד עצמאי שמלאו לו 65 שנה בגבר ו-60 באשה ועובד גם כשכיר. (סעיף 169 (ב) לחוק).	
41	עובד שכיר	ראה לוח 1, הוראה 8.11.2 לעיל.	
43	פנסיונר	מ1.10.81 מבוטח המקבל פנסיה המשתלמת לו מכוח חיקוק או הסכם עבודה לשכיר או למי שהיה שכיר לפני שמלאו לו	

65 שנה בגבר ו-60 באשה. משלם הפנסיה מנכה דמי ביטוח ממחצית הפנסיה למעט אישה נשואה שאינה עובדת ובעלה מבוטח. (תקנה 12א מהוראות מיוחדות תשלום דמי ביטוח).		
1. נמצא בחופשה ללא תשלום עפ"י אישור המעסיק מעל חודשיים קלנדריים, יחויב בדמי ביטוח החל מהחודש השלישי. 2. בתקופת חופשתו אינו עובד עצמאי. (תקנה 1 (3), הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח)	עובד בחופשה ללא תשלום מעל לחודשיים	44
1. טרם מלאו לגבר 65 שנה בגבר ו-60 באשה. 2. אינו באותו זמן עובד עצמאי. 3. הכנסתו מסוג 29 עולה על הכנסתו מעבודה שכירה. 4. הכנסה הכוללת (סוג 29+41) עולה על מחצית השכר הממוצע. (תקנה 15, הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).	עובד שכיר שאין עיקר הכנסתו משכר	46
מבוטח שיש לו הכנסות שמקורן כמבוטח בסוג 29 ובנוסף לכך הגדרת סוג 29.	אינו עובד ואינו עובד עצמאי ומקבל פנסיה מוקדמת	49
1. הגדרת סוג 33 2. הגדרת סוג 43 (תקנה 12א (ה), הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח)	עובד עצמאי ומקבל גם פנסיה מוקדמת	53
1. הגדרת סוג 34 2. הגדרת סוג 43 (תקנה 14(ג) הוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח)	עובד עצמאי שאין עיקר הכנסתו ממשלח ידו ומקבל גם פנסיה מוקדמת	54
1. הגדרת סוג 36 2. הגדרת סוג 43 (תקנה 13(א) (א), להוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).	עובד שכיר וגם עובד עצמאי ומקבל גם פנסיה	56
1. הגדרת סוג 41 2. הגדרות סוג 43 (תקנה 12 א (ו), להוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).	עובד שכיר וגם עובד עצמאי ומקבל גם פנסיה מוקדמת	61
1. הגדרת סוג 46 2. הגדרות סוג 43 (תקנה 15 (ג), להוראות מיוחדות בדבר תשלום דמי ביטוח).	עובד שאין עיקר הכנסתו משכר ומקבל גם פנסיה מוקדמת	66
מבוטח שמצא בחו"ל במדינה שיש לנו אמנה ועובד שם כשכיר או כעצמאי והמציא אישור על תשלום דמי ביטוח מהמיניסטרו הסוציאלי באותה מדינה. (סעיף 190 לחוק)	מבוטח בחו"ל- במדינה עימה נקרתה אמנה	76
מבוטח המתקיימים בו התנאים לפטור אותו מתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 169 לחוק והתקנות.	מבוטח הפטור מתשלום דמי ביטוח	78
שאיוריו מקבלים קצבת שאירים.	מבוטח שנפטר	79
חוק הביטוח הלאומי לא חל עליו.	לא מבוטח	88

8.12 שיוך הכנסות וקריאת בקורת גביה

8.12.1 כללי

מידע לגבי מבוטח לא שכיר מתקבל ממחלקת הגביה ע"ג טופס " ביקורת גביה-
נכות" (בל/3204).

סעיפים א'-ז' בטופס זה עניינים פיגור בתשלום וחוב דמי ביטוח, פרוט ראה בפרק 1
להלן.

בסעיפים ח'-ט' שבטופס מתייחס המידע לסוג המבוטח, להכנסותיו ששימשו בסיס
לתשלום דמי ביטוח, ולהכנסותיו בשנת השומה – הדברים אמורים במידע לשנים
שקדמו לשנה בה חל התאריך הקובע ולשנים שלאחריו. על בסיס מידע זה מחושב
הצמצום בהשתכרות לעובד עצמאי.

הצבת נתוני ההכנסות בחישוב הצמצום (להלן – שיוך הכנסות למבוטח) ראה
בהוראה 8.12.5 להלן.

יצוין כי את המידע הרשום בחלקים ח'-ט' שבטופס בקורת הגביה ניתן לאתר
בשאלות 3 ו-4 בקובץ גל"ש. ואולם הנוהל מחייב לקבל את נתוני הביקורת
ממחלקת הגביה חתומים ומאושרים ע"י פקיד הגביה.

בסעיפים י'-יב' שבטופס פרטים על עיסוקו של התובע, פרטים על בן זוג ויחס חלקוה
עם בן הזוג.

8.12.1.1 נוהל פניה למחלקת הגביה

הפניה למחלקת הגביה היא באמצעות טופס בקורת גביה בל/3204.

על פקיד התביעות לרשום בראש הטופס את פרטיו של התובע לגביו נדרשת בקורת
הגביה. יש להקפיד ולציין תאריך קובע משוער המוקדם ביותר האפשרי. בבקורת
המשך יש לציין את השנה ממנה ואילך נדרשת בקורת הגביה. תיק הנכות בצרוף
טופס ביקורת הגביה יועברו למחלקת הגביה לבדיקה. ממצאי הבקורת יירשמו ע"ג
הטופס המקורי.

בהעדר נתונים יירשם ע"י מחלקת הגביה "לא מופיע ברשת" ומשמעו כי התובע אינו
רשום בקובץ המבוטחים "הלא שכירים" של המוסד.

(תנועות התיק למחלקת הגביה וממנה יירשמו ע"ג מסך 11 כמקובל).

8.12.2 קריאת סעיף ח' בבקורת הגביה - כללי

בסעיף ח' בטופס בקורת הגביה נרשמים פרטים שהם רלוונטיים לקביעת "ההכנסה הקובעת" לעובד עצמאי ולכן המידע המפורט כאן הוא לתקופה של שלוש שנים שקדמו לשנה בה חל התאריך הקובע המשוער.

הבהרות עפ"י סדר הטורים שבטופס, מפורטות להלן.

8.12.2.1 הטור "שנת הביטוח"

בטור זה נרשמות שנות הביטוח לגביהן נערכת ביקורת הגביה. בפועל שנת ביטוח היא שנת מס' (בעבר שנת כספים). את הנתונים בדבר סוג הביטוח והבסיס לגביה שבהמשך הלוח יש לייחס בהתאמה לכל אחת משנות הביטוח כאמור.

8.12.2.2 הטור "סוג מבוטח"

בטור זה נרשם סוג המבוטח בשנת הביטוח, כפי שנקבע ע"י מחלקת הגביה.

למבוטח שהיה מסווג באותה שנת ביטוח ביותר מסוג ביטוח אחד, יירשם כל סוג ביטוח (והפרטים שבהמשך) בשורה נפרדת.

8.12.2.3 הטור מ"תאריך"

בטור זה נרשם התאריך המוקדם ביותר באותה שנת ביטוח בה היה המבוטח מסווג באותו סוג ביטוח. כגון, מבוטח המסווג החל מ- 1990 ואילך בסוג 33, בבקורת לשנת הביטוח 1992 יירשם בטור זה מ- 1.1, ועד 31.12.

אם במהלך שנת הביטוח הצהיר מבוטח בגביה על שינוי עיסוקו ושינוי זה מחייב שינוי סוג ביטוח, תהיה תחילת השינוי מה-1 לחודש כפי שנקבע ע"י מחלקת הגביה.

יצוין כי לפי הנחיות מחלקת הגביה ניתן לשנות סוג ביטוח למי שטוען כי הפסיק לעבוד בעסקו/ משלח ידו רק לאחר שחלפו 3 חודשים מאז ההפסקה. השינוי יערך רטרואקטיבית למועד שינוי העסק בפועל.

ואולם בנסיבות מסוימות ניתן לבצע שינוי סוג כאמור גם אם טרם חלפו 3 חודשים, כגון לגבי מי שאחוזי נכותו הרפואיים מעידים על כך שאינו מסוגל לעבוד וכיוצ"ב.

הערה: לגבי השנים שקדמו לשנת 1986 (שנת המעבר משנת כספים לשנת מס- תיקון 64 לחוק), רישום הסווג המוקדם ביותר באותה שנת ביטוח הוא מ- 1.4 של אותה שנה, בהתאמה לשנת כספים שתחילתה ב- 1.4 של אותה שנה קלנדרית וסיומה ב- 31.3 בשנה הקלנדרית שלאחריה.

שנת 1986 היא שנת מעבר בתחילתה ב- 1.4.86 וסיומה ב- 31.12.86.

8.12.2.4 הטור "הבסיס לגביה"

בטור זה נרשמת ההכנסה (בש"ח) המשמשת בסיס לחישוב דמי הביטוח לתשלום בשנת הביטוח (להלן- הבסיס לגביה).

כאשר הכנסות המבוטח נמוכות מהכנסת "המינימום" לחישוב דמי ביטוח, משמת הכנסת "המינימום" כבסיס, והרישום הוא - "מינימום", או בסיס המינימום

(בש"ח) ולא בהכרח ההכנסה בפועל. באופן דומה נערך החישוב והרישום כאשר עולות הכנסות המבוטח על הכנסת "המקסימום". (ראה גם הוראה 8.11.3.2 לעיל).

בנסיבות של שינוי סוג במהלך השנה, מתייחסת ההכנסה ששימשה בסיס לתשלום דמי ביטוח (= הבסיס לגביה) רק לאותם החודשים בהם היה המבוטח מסווג באותו סוג. ראה דוגמא 8.12.2.5 להלן.

"כולל תוספת %": משמעו כי הכנסה שהופקה בעבר ומשמת בסיס לחישוב דמי הביטוח עודכנה ע"י הוספת אחוז גידול מסוים, כך שהבסיס לדמי הביטוח משקף את הכנסת המבוטח בשנת הביטוח.

מקדמות: דמי הביטוח לתשלום בשנה השוטפת הם בגדר מקדמות, ושיעורם הסופי לאותה שנה נקבע רק לאחר קבלת שומת המס שלה (שומה סופית או עצמית).

מקדמות כאמור, ניתנות לשינוי במהלך שנת הביטוח – ראה ס"ק 7 בהוראה 8.12.2.3 "טור המקור" להלן.

כאשר לשנה מסוימת מופקת יותר משומה אחת, זו שהופקה האחרונה היא שבתוקף ועל פיה מתעדכנים מחדש הבסיסים לגביה.

הכנסה "שוטפת": החל מ-1.4.84 נקבע הבסיס לגביה ללא שכירים על פי ההכנסה המופקת בשנת הביטוח שלגביה חל התשלום, (קודם לכן נקבע הבסיס עפ"י ההכנסה שהופקה בשנה **שקדמה** לשנת הביטוח).

נתוני טור "הבסיס לגביה" משמים לצורך חישוב הצמצום. לענין זה גם הוראה 8.12.5 שענינה שיוך הכנסות למבוטח בשנים שונות.

הערה: כאמור למעלה הבסיס לגביה עשוי להשתנות לאחר קבלת שומות מס לאותה שנה.

לפיכך בבוקרת המשך בה מתברר כי הבסיס המעודכן שונה משמעותית מהבסיס לפיו חושב הצמצום בהשתכרות, יש לחשב הצמצום עפ"י הנתונים המעודכנים ולשקול לפי הענין בדיקה מחדש לפי תקנה 40 (ראה גם הוראה 8.5.1.3 לעיל).

8.12.2.5 בסיס רבעוני לגביה ושינוי סוג ביטוח

החל משנת הכספים 1985/6 נקבעות המקדמות לתשלום דמי הביטוח לשנת הביטוח השוטפת על בסיס רבעוני. דמי הביטוח הסופיים הם על בסיס שנתי ונקבעים כאמור למעלה רק לאחר קבלת שומת מס לאותה שנה.

לצורך בקורת הגביה, ובהעדר שומת מס ונתונים שנתיים סופיים, על פקיד הגביה לסכם (ארימטית) את 4 הבסיסים הרבעוניים והסכום הכולל ייחשב כבסיס שנתי של אותה שנה.

לגבי מי שבאותה שנת ביטוח היה מסווג ביותר מסוג אחד – יתייחס הסכום האמור לתקופה בה שהה ברציפות באותו סוג.

לפיכך, כאשר שינוי הסוג הוא מראשית החודש השי, או השלישי של הרבעון – מחושב הבסיס לכל רבעון אך רק 1/3 או 2/3 ממנו – בהתאמה למספר החודשים מתוך הרבעון בהם שהה המבוטח באותו סוג – מובאים בחשבון כבסיס לדמ"ב.

הערה: במסך 3 בקובץ גל"ש בטור "בסיס 1" – נרשם הבסיס המחושב לכל הרבעון ואילו בבקורת גביה ידנית אפשר שיירשם רק הבסיס החלקי כאמור לעיל.

דוגמא: שינוי סוג מ- 33 ת-29 חל ב-1.11.91 – שהוא החודש השני ברבעון הרביעי.

הבסיסים ב-3 הרבעונים של שנת 1991 היו כלהלן:

רבעון ו- 2559 ₪

רבעון וי- 2779 ₪

רבעון וי- 2779

רבעון ו- 2964 ₪ שהוא הבסיס המחושב ל-3 חודשי הרבעון, בסיס זה יש לחלק ל-3 (=988 ₪) והמנה שהתקבלה תשמש בסיס לדמ"ב לחודש 10/91.

הבסיס הכולל ל-1991 יהי אפוא בסך 9105 ₪ שהוא הסכום הכולל של הבסיסים לתקופה מ-10/91-1/91 (כולל) ושבהם היה המבוטח מסווג בסוג 33.

8.12.2.6 טור "המקור"

בטור זה נרשם קוד המקור להכנסות הרשומות בטור הבסיס לגביה, היינו להכנסה המשמשת בסיס לתשלום דמי ביטוח. בצד המקור נרשמת השנה אליה מתייחס אותו מקור. המקורות העיקריים הם כמפורט להלן:

1. **ש- שומה** - משמעה כי הוגש למס הכנסה דו"ח שנתי לאותה שנת מס, וקיימת קביעה של מס הכנסה באשר להכנסות הנישום לאותה שנה.
2. **שע- שומה עצמית (=שז- שומה זמנית)** – משמעה כ הוגש דו"ח למס הכנסה אך טרם נקבעה לפיו השומה הסופית לאותה שנת מס. שומה עצמית הופכת לשומה סופית אם במשך 4 שנים מס הכנסה אינו משנה אותה. יצוין כי החל מ-1.4.84, משמשת גם שומה עצמאית לקביעת בסיס סופי לדמי ביטוח.
3. **שא – שומה + אחוזים / שע"א – שומה עצמית (=זמנית) + אחוזים** – משמען כי הבסיס לדמי ביטוח נקבע עפ"י שומה/ או שומה עצמית לשנה הרשומה בצד המקור, אשר עודכנה ע"י הוספת אחוז גידול מסוים לצורך קביעת הבסיס לשנת הביטוח (שנת הביטוח במקרה זה מאוחרת תמיד מהשנה הרשומה בצד המקור).
4. **ה- הצהרה** – משמעה כי דמי הביטוח נקבעו עפ"י הצהרת המבוטח על הכנסותיו (ראה להלן גם קס'). החל מ-1.4.84 מתייחסת הצהרה להכנסות בשנת הביטוח השוטפת (ולא בשנה שקדמה לה) והיא מוגשת לא יאוחר מ- 31.7 באותה שנה.
5. **הש – הצהרה למרות שומה** – מבוטח שנערכה לו בעבר שומה סופית או עצמית אינו רשאי להצהיר על הכנסות. ואולם מי שבידו שומה אחרונה מלפני 3 שנים ויותר, רשאי (עפ"י דרישת המוסד) להצהיר על הכנסותיו, ועפ"י הצהרה זו ייקבע הבסיס לתשלום דמי ביטוח.
6. **ק – קביעה** - משמעה כי סכום דמי הביטוח לתשלום בשנת הביטוח השופת נקבעו ע"י מחלקת הגביה.

השימוש בקביעה אינו שכיח והיא נערכת למבוטחים חסרי שומות החייבים בהצהרה ולא הצהירו או –
קא – קביעה אישית – הנערכת כאשר לדעת פקיד הגביה ההכנסה עליה הוצהר שונה מההכנסה בפועל.
מבוטח רשאי לערעור על הקביעה לפני ועדת שומה תוך 30 יום מיום שנמסרה לו ההודעה. הקביעה עשויה להשתנות לאור החלטת ועדת השומה.
7. **שמ – שינוי/תיקון מקדמות** - משמעו – תיקון (הקטנה או הגדלה) במהלך שנת הביטוח השוטפת, של המקדמות (הרבעוניות) לתשלום דמי ביטוח שנקבעו לאותה שנה.
תחילת השינוי היא רטרואקטיבית החל מתחילת אותה שנת ביטוח.
בכפוף להוראות תקנה 4 לתקנות המקדמות, מתקנת מחלקת הגביה מקדמות לתשלום דמי"ב בנסיבות מסוימות, ובלבד שהוכח שינוי בהכנסות. אמור בנסיבות כגון:
* שינוי מצב רפואי
* שהיה בחו"ל
* שינוי כללי בענף הכלכלי אליו משתייך המבוטח.
* הוכח שינוי במחזור העסקות של המבוטח בהשוואה לתקופה מקבילה בשנה הקודמת.
* שינוי משמעותי (30% לפחות) של המקדמות למס הכנסה.

8.12.3 בקורת גביה - סעיף ט'

בסעיף ט' של טופס בקורת הגביה מתייחס המידע לסוג המבוטח והכנסותיו בשנה בה נערכת ביקורת הגביה (היינו שנת המס השוטפת), ובשנים שקדמו לה ועד השנה בה חל התאריך הקובע המשוער (כולל).

הטורים בסעיף ט' זהים במהותם לאלה שבסעיף ח' שבטופס.

בטור ה"רבעון" יירשמו הרבעונים של שנת הביטוח בה נערכת בקורת, והתייחס לכל רבעון בנפרד יירשמו בהמשך הסווג והמקדמות הרבעוניות לתשלום דמי הביטוח. ראה לעיל "בסיס רבעוני לגביה". (הגדרת רבעון ראה בהוראה 8.2.6 לעיל).

0										מספר ת. זהות	שם פרטי:	X	שם משפחה:
										1.11.91	התאריך הקובע:	X	כתובת התובע:
													תאריך הכנסת התביעה: X

מצורף תיק הנכות תיק הנכות לא צורף (סיבה) _____

נא להחזיר תוך 7 ימים
אל: פקיד תביעות הסניף _____

_____ X _____ X _____ X _____ X

סניף תאריך שם פקיד תביעות חתימה

ח. סוג המבוטח והכנסותיו							א. תקופת ביטוח (עד תאריך התביעה)		
ב3 שנות הביטוח שקדמו לשנה בה חל התאריך הקובע							מיום	עד יום	מס' חודשים
שנת הביטוח	הרבעון	הסוג	מתאריך	לגבייה (כולל תוספת אחוזים)	המקור	הכנסות המבוטח בשנת השומה	ס"ה חודשי ביטוח		
88		33	30.4-1.1	22,869	ש/88	30.000	שקלים חדשים		
		29	30.11-1.5	מינימום	הצהרה		שקלים חדשים		
		33	31.12-1.12	7,130	ש/88	30.000	שקלים חדשים		
		33	31.12-1.1	8,318	ש/89	8.318	שקלים חדשים		
		33	31.12-1.1	6,710	ש/90	4.208	שקלים חדשים		
ט. סוג המבוטח והכנסותיו							ב. הגדרת חוב לתאריך		
החל בשנה בה נערכת בקרות הגביה ועד לשנה בה חל התאריך הקובע (כולל)							שקלים חדשים		
92	I	78		פטור			שקלים חדשים		
	II	78		פטור			שקלים חדשים		
91	III	78		פטור			שקלים חדשים		
91	IV	78		פטור			שקלים חדשים		
		33	30.10-1.1	6,217	ש/91	0	שקלים חדשים		
		78	31.12-1.11	פטור			שקלים חדשים		
י. עסק המבוטח							ג. הסדר תשלומים החל בתאריך		
עסקים קודמים ומצבם _____ X							שקלים חדשים		
עסק אחרון ומצבו _____ X							שקלים חדשים		
יא							ד. חישוב אורך הפיגור		
							שקלים חדשים		
							שקלים חדשים		
							שקלים חדשים		
							שקלים חדשים		
							שקלים חדשים		
יב. ברורים:							ה. אורך הפיגור (בחודשים)(לס' 181)		
☐ עקב סתירות בין הצהרות בתביעה ובגבייה-הוזמן לסניף							1. עד 12 או ☐ חודשים: מספר החודשים _____		
☐ עקב סתירות בין הצהרות בתביעה לחומר שבידינו-							2. מעל 12 או ☐ חודשים: מספר החודשים _____		
☐ נבקש להחזיר התיק לעיונו לאחר אבחון רפואי, מידע סוציאלי.							3. מעל 18 או ☐ חודשים: מספר החודשים _____		
							4. מעל 36 או ☐ חודשים: מספר החודשים _____		
							ו. ☐ התובע הוזמן לחתום על הסדר תשלומים		
							ז. ☐ היתרה לקיזוז ☐ חובה _____ שקלים חדשים		

1. בביקורת חוב ל1.4.77 עד 31.3.84 הפחתה ל10 אג' 2. בביקורת חוב החל מ-13.4.84 פחות סכום ר"ב שפירעונם חל תוך 90 יום.

3. בביקורת חוב החל מ-1.4.84 פחות 15% מהשכר הממוצע. הערות: _____

_____ X _____ X _____ X _____ 26.10.92 _____ X

סניף תאריך שם בודק הגמלאות חתימת הנבדק חתימת מנה"ס לדחיה

8.12.4.1 מסך 3 של הדוגמא לרישום בקורת גביה שלעיל

8.12.4.2 הבהרות לדוגמת בקורת הגביה שלעיל ולמסך 3 בקובץ גל"ש

- תאריך קובע משוער : - 27.10.91

- 3 השנים שקדמו לשנה בה חל התאריך הקובע : 1988, 1989, 1990.

- נתוני שנת 1988 :

*בתקופה מ-1.1 – 30.4 הסווג הוא 33. הבסיס לגביה ב-4 החודשים הנ"ל – 22,869 ₪ והוא נקבע לפי השומה לשנת 1988, שומה היא בסכום של 30,000.

לתשומת לב – במסך 3 בקובץ גל"ש סכום הבסיס ברבעון השני (04/01) מתייחס לכל הרבעון (=18,475 ₪), בפועל רק 1/3 ממנו (=6,158 ₪) שימש כבסיס לתשלום דמ"ב (לחודש אפריל), כך שהסכום הכולל ששימש בסיס מ-1.1 – 30.4 הוא 22,869 ₪ (=16,711+6,158), כפי שנרשם גם בבקורת הגביה הידנית.

- בחודשים מ-1.5 ועד 30.11 הסווג הוא 29, ותשלום דמ"ב בתקופה זו הוא לפי מינימום.

- בחודש 12/88 הסווג הוא 33. הבסיס לתשלום דמ"ב לחודש זה – 7,130 ₪. (במסך 3 רשום הסכום לחיוב בדמ"ב לכל הרבעון ה-3 (=21,391 ₪), 1/3 ממנו (7,130 ₪) שימש בסיס לדמ"ב לחודש 12/88).

- נתוני שנת 1989 :

במשך כל השנה הסווג הוא אחד (33) ולכן הדווח הוא שנתי. הבסיס השנתי לתשלום דמ"ב (8,318 ₪) נקבע עפ"י השומה ד-1989 שהוא בסכום זהה.

(במסך 3 רשומים הבסיסים הרבעוניים לתשלום דמ"ב וסכומם הכולל 8,318 ₪).

- נתוני שנת 1990 : הסווג במשך כל השנה הוא 33, הבסיס לדמי ביטוח (6,710 ₪) מתייחס לכן לכל השנה, והוא נקבע לפי "מינימום" היות והשומה לאותה שנה (4,208 ₪) נמוכה מה"מינימום".

- נתוני שנת 1991 : * בשנה זו חל התאריך הקובע. הנתונים משנה זו ואילך נרשמים בחלק ט' של הטופס.

* מ-1.91 ועד 10.9 (כולל) הסווג הוא 33. הבסיס (6,127 ₪) הוא לתקופה של 10 החודשים הנ"ל ונקבע עפ"י ה"מינימום" הואיל והשומה לשנה זו היא 0 ₪).

(במסך 3 רשום הבסיס ממשלח יד של כל הרבעון ה-3 (2,023 ₪), היות והתובע היה מסווג כעצמאי רק ב-10/91, לכן רק 1/3 מהסכום הנ"ל (674 ₪) שימש בסיס לדמ"ב. הסך הכולל של דמ"ב ל-10 החודשים ב-1991 היה אפוא 6,217 ₪ (=1,897+1,897+1,747). מ-11.91 פטור המבוטח מתשלום דמ"ב (סוג 78).

- נתוני שנת 1992 :

- שנת 1992 היא השנה בה נערכת הביקורת, ולגביה נרשמים בטופס בקורת הגביה נתונים רבעוניים. בכל הרבעונים הסווג – 78 והבסיס לדמי ביטוח-פטור.

8.12.5.1 שוך הכנסה בחישוב צמצום לעצמאי – כללי

כאמור בתקנה 1 לתקנות הצמצום, הכנסה ממשלח יד היא הכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 1(2) ו- 2(8) לפקודה, ששימשה יסוד לתשלום דמ"ב לפי סעיף 164 לחוק.

דמי הביטוח למבוטח לא שכיר נקבעים על בסיס ההכנסה המופקת בשנת הביטוח שלגביה חל התשלום, היינו ההכנסה בשנה השוטפת (תיקון 52 לחוק).

עד 1.4.84 שימשה כבסיס לתשלום דמ"ב ההכנסה שהופקה בשנה שקדמה לשנת הביטוח. כך למשל הכנסה שהופקה בשנת הכספים 1980/81 שימשה בסיס לדמי הביטוח בשנת הכספים 1981/2.

8.12.5.1 שיוך הכנסה לחישוב צמצום עד 1984 (תקנה 5(ב) לתקנות הצמצום)

למרות האמור למעלה, לענין ההכנסה ממשלח יד המשמשת לחישוב הצמצום לשנה שקדמה ל- 1984, יש להביא בחשבון את ההכנסה שהייתה משמשת בסיס לדמ"ב אילו תיקון 52 לחוק חל באותה שנה, היינו כאילו גם בשנים שקדמו ל-1984 נקבע הבסיס לדמ"ב על בסיס ההכנסה השוטפת (תקנה 5(ב) לתקנות הצמצום).

לפיכך, אם למשל יש להביא בחשבון בחישוב הצמצום את ההכנסה לשנת 1980/1, הנתון הרלוונטי יהיה הבסיס לשנת 1981/2, או השומה לשנת 1980/1 היינו ההכנסה הרשומה בטור "הכנסת המבוטח בשנת השומה" אם בטור המקור שבצידו צוין ש/80. לתשומת לב – איתור ההכנסה לפי שומה מחייב עיון בטור ה"מקור" לכל אורכו.

8.12.5.2 בסיס לדמ"ב, וקביעת הכנסה ל"צמצום" ל – 1984/5 ו-1985/6 תקנה 5 (א) לתקנות הצמצום

שנת הכספים 1984/5 היא השנה הראשונה בה משולמים דמי הביטוח על בסיס הכנסה המופקת בשנה השוטפת.

כדי להקל על ציבור המבוטחים ה"לא שכירים" במעבר מתשלום דמ"ב על בסיס הכנסה שהופקה בשנה שקדמה לשנה השוטפת, לתשלום לפי הכנסה שוטפת – נקבע כי לשנת 1984/5 יהיה הבסיס לגביה – 75% מההכנסה החייבת בדמ"ב, ולשנת הכספים 1985/6 – 80% מההכנסה. (תיקון מס' 52 לחוק סעיף 7(ג) שם).

(החל מ- 1986 הבסיס לגבייה הוא ממלוא ההכנסה השוטפת החייבת בדמי ביטוח).

למרות האמור למעלה, לענין חישוב הצמצום בהשתכרות מובאת בחשבון מלוא ההכנסה גם בשנות הכספים 19845 ו- 1985/6 (תקנה 5(א) לתקנות הצמצום).

לפיכך, ההכנסה לשנים הנ"ל לפי נתוני טור "הבסיס לגביה" תחושב לפי הנוסחה הבאה:

$$100 \times \text{"בסיס" ל- 1984/5}$$

$$\text{הכנסה ל 1984/5} = \text{-----}$$

75

$$100 \times \text{"בסיס" ל- 1985/6}$$

$$\text{הכנסה ל 1985/6} = \text{-----}$$

80

בחישוב צמצום לעצמאי כשיש להביא בחשבון את ההכנסה בשנים הנ"ל, תבוא אפוא בחשבון ההכנסה לפי השומה לשנים הנ"ל, או לפי בסיס מחושב כאמור למעלה.

דוגמא:

שנת הביטוח – 1984/5

הבסיס לגביה- 841 ₪

$$841 \times 100$$

$$\text{ההכנסה לדמ"ב אילמלא תיקון 52-1122} = \text{-----}$$

75

לצורך חישוב הצמצום לשנת 1984/5 מובאת אפוא בחשבון הכנסה בסך 1122 ₪.

8.12.5.3 חישוב הכנסה ל- 1983/4 לחישוב הצמצום

לאור המעבר לגביית דמי ביטוח על בסיס ההכנסה בשנה השוטפת לא נדרשו למחלקת הגביה נתוני ההכנסות (שומות) של שנת 1983/4.

בהעדר שומות לשנת 1983/4 נקבעת ההכנסה לשנה זו לצורך חישוב הצמצום ע"י קידום הכנסות משנים קודמות באמצעות מקדמי הכנסות כלהלן:

- הכנסות משנת 1980 מקודמות ל-1983 ע"י הכפלתן במקדם 14.36
- הכנסות משנת 1981 מקודמות ל-1983 ע"י הכפלתן במקדם 6.79
- הכנסות משנת 1982 מקודמות ל-1983 ע"י הכפלתן במקדם 2.94

מבין אלה מקודמת ההכנסה של השנה המאוחרת יותר שבבקורת הגביה, מבלי להתחשב אם זו נקבעה עפ"י שומה. הצהרה או קביעה.

דוגמא:

לשנת הביטוח 1980/81 נקבע הבסיס לפי ש/79.

לשנת הביטוח 1981/82 נקבע הבסיס לפי שא/79.

לשנת הביטוח 1982/83 נקבע בסיס בסך 90 ₪ לפי ה/82

בהעדר נתונים לשנת 1983/4 יש לקדם את נתוני 1982.

הבסיס בסך 90 ₪ זו היא ההכנסה שהופקה בשנת 1981, אותה יש לקדם ב- 6.79.

הכנסת המבוטח בשנת 1983 תהיה 311.10 ₪ = (6.97×90) .

8.12.6 סעיפים י'-יא' בטופס ביקורת גביה

ענינם של סעיפים אלה בטופס ביקורת הגביה הוא כמפורט להלן.

8.12.6.1 עסק המבוטח – סעיף י'

בסעיף זה של הטופס נרשמים ע"י פקיד הגביה שם העסק הנוכחי של המבוטח ומענו וכן שמות העסקים הקודמים שלו ומענם. מידע זה מיודע בדרך כלל לצורכי מחלקת השיקום.

8.12.6.2 פרטי בן זוג וחלוקת הכנסות – סעיף יא'

פרטי בן זוג: המידע הנרשם לגביו – (סוג, "בסיס" אחרון, מקור ושנה) מתייחס למועד הבקורת ומשמש לצורך בדיקת זכאות המבוטח לתוספת תלויים עבוד בן זוג.

חלוקת הכנסות: שני בני זוג המנהלים עסק משותף רשאים להצהיר בגביה על חלוקת ההכנסה ביניהם, ובהתאם לכך ייקבע הבסיס לדמ"ב לכל אחד מבני הזוג.

חלוקה מקובלת היא 2/3 לבעל ו- 1/3 לאשה, או מחצית לכל אחד מבני הזוג.

כאשר הוצהר על חלוקת הכנסות יהיה הבסיס לגביה של כל אחד מבני הזוג בהתאם לחלקו היחסי בהכנסה הכוללת.

כגון, אם יחס החלוקה הוא 2/3 לתובע ו- 1/3 לבן הזוג יהיה "הבסיס לגביה" של התובע בסכום השווה ל- 2/3 מההכנסות, ושל בן הזוג 1/3 מהן.

נתונים אלה יירשמו בטופס בקורת הגביה בטור "הבסיס לגביה" וב"פרטי בן הזוג" - בהתאמה.

בטור "הכנסות המבוטח בשנת השומה" נרשמת ההכנסה הכוללת של שני בני הזוג מבלי להביא בחשבון חלוקת הכנסות.